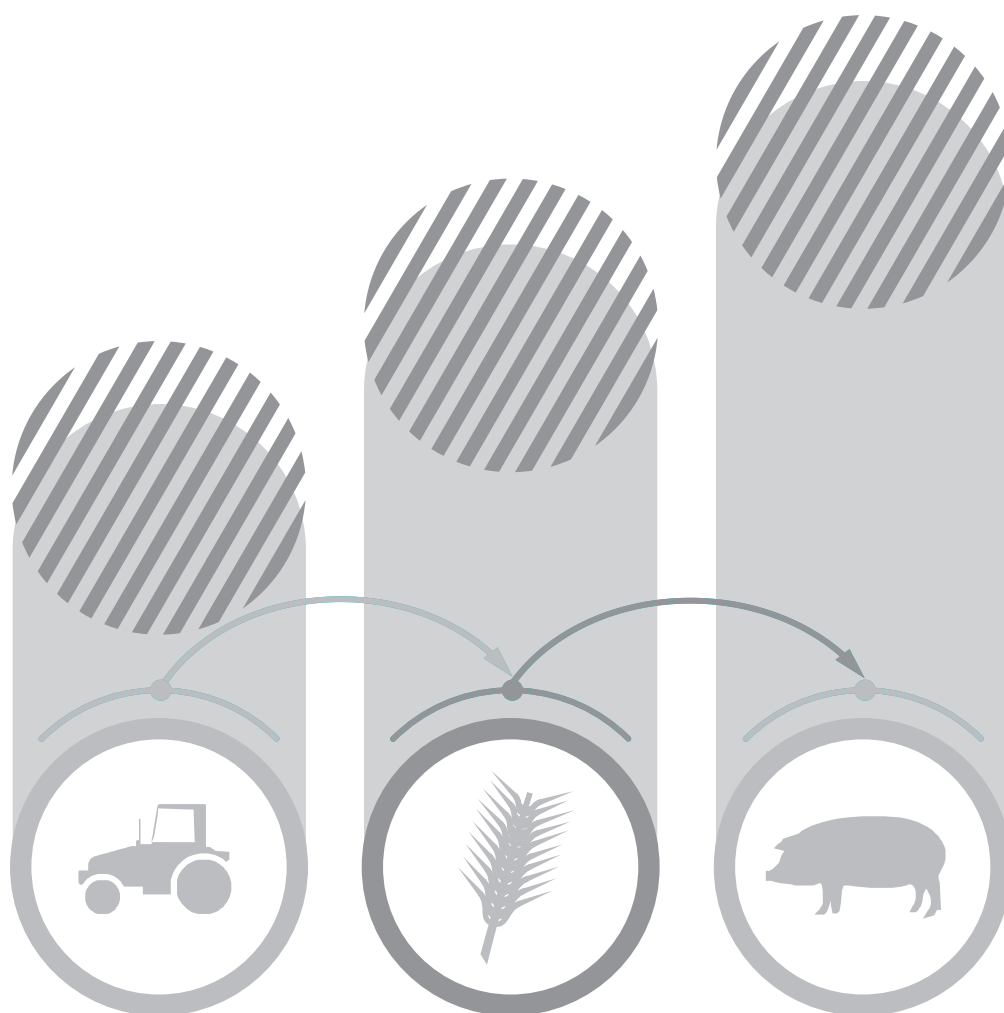

Rolnictwo województwa mazowieckiego na tle kraju i pozostałych województw w 2022 r.

Agriculture of Mazowieckie Voivodship compared
to the country and other voivodships in 2022

Rolnictwo województwa mazowieckiego na tle kraju i pozostałych województw w 2022 r.

Agriculture of Mazowieckie Voivodship compared
to the country and other voivodships in 2022

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Warszawie, Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych

Statistical Office in Warszawa, Mazovian Centre for Regional Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Justyna Kotowoda, Anna Pasterkowska

Kierujący

Supervisor

Anna Cacko, Grzegorz Stępień

Prace redakcyjne

Editorial work

Justyna Kotowoda, Anna Pasterkowska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Justyna Kotowoda, Anna Pasterkowska

Tłumaczenie

Translation

Agnieszka Gromek-Żukowska

ISSN 2082-0992

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://warszawa.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/rolnictwo-lesnictwo/>

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data – please indicate the source

Przedmowa

Publikacja została przygotowana przez Urząd Statystyczny w Warszawie w celu zaprezentowania aktualnego stanu rolnictwa województwa mazowieckiego i obrazu wsi mazowieckiej na tle Polski i pozostałych województw.

W opracowaniu zawarto syntetyczne informacje z wybranych dziedzin rolnictwa, a także ukazano warunki, w jakich rozwija się produkcja rolnicza, przybliżając tym samym charakter przeobrażeń obszarów wiejskich województwa mazowieckiego.

Publikacja prezentuje m.in. stan i strukturę demograficzną mieszkańców wsi, liczbę gospodarstw rolnych, użytkowanie gruntów, nawożenie, obsadę zwierząt gospodarskich oraz skup i ceny produktów rolnych.

Informacje o liczbie gospodarstw rolnych, użytkowaniu gruntów oraz nawożeniu opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

W publikacji zaprezentowano Delimitację Obszarów Wiejskich (DOW) opracowaną przez Główny Urząd Statystyczny. Jej celem jest zapewnienie jednolitej prezentacji wyników badań statystycznych statystyki publicznej dotyczących obszarów wiejskich z uwzględnieniem ich różnorodności.

Mamy nadzieję, że publikacja pogłębi wiedzę na temat rolnictwa oraz pomoże w analizie przemian zachodzących na obszarach wiejskich.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego

Agnieszka Ajdyn

Warszawa, październik 2023 r.

Preface

This publication was prepared by the Statistical Office in Warszawa in order to present the current state of agriculture in Mazowieckie Voivodship and the image of the Masovian countryside compared to Poland and other voivodships.

The study contains synthetic information from selected areas of agriculture and shows the conditions in which agricultural output develops, thus presenting the nature of the transformation of rural areas in Mazowieckie Voivodship.

The publication presents among others: the condition and demographic structure of rural inhabitants, the number of holdings, land use, fertilization, livestock density and the procurement and prices of agro-cultural products.

Information on the number of holdings, land use and fertilization was prepared based on the results of the Agricultural Census 2020.

The publication presents the Delimitation of Rural Areas (DOW) developed by the Statistics Poland. Its purpose is to ensure a uniform presentation of the results of statistical research on rural areas, taking into account their diversity.

We do hope that the publication will deepen knowledge about agriculture and help analyse the changes taking place in rural areas.

Director
of the Statistical Office
in Warszawa

Agnieszka Ajdyn

Warsaw, October 2023

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa.....	3
Preface	4
Spis tablic.....	6
List of tables	
Spis wykresów	7
List of charts	
Spis map	8
List of maps	
Objaśnienia znaków umownych	10
Symbols	
Ważniejsze skróty	10
Main abbreviations	
Synteza	11
Executive summary	13
Ludność na terenach wiejskich	15
Rural population	
Gospodarstwa rolne	20
Agricultural holdings	
Użytkowanie gruntów	21
Land use and	
Powierzchnia zasiewów	23
Sown area	
Nawożenie	30
Fertilization	
Ekologiczne gospodarstwa rolne	32
Organic holdings	
Zwierzęta gospodarskie	33
Livestock	
Produkcja zwierzęca	37
Animal production	
Skup produktów rolnych	39
Procurement of agricultural products	
Ceny produktów rolnych w skupie	44
Procurement prices of agricultural products	

Globalna produkcja rolnicza	47
Gross agricultural output	
Delimitacja obszarów wiejskich	49
Delimitation of rural areas	
Uwagi metodologiczne	54
Methodological notes	56
Aneks 1. Spis tablic załączonych do publikacji w wersji elektronicznej (format XLS).....	58
Appendix 1. List of tables attached to the publication in the electronic version (XLS format)	

Spis tablic

List of tables

	Str. Page
Tablica 1. Saldo migracji wewnętrznych oraz wskaźnik zatrudnienia w województwie mazowieckim 15 Table 1. Net internal migration and employment rate in Mazowieckie Voivodship	15
Tablica 2. Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w województwie mazowieckim 21 Table 2. Agricultural land in agricultural holdings in Mazowieckie Voivodship	21
Tablica 3. Powierzchnia zasiewów według wybranych ziemiopłodów w województwie mazowieckim ... 24 Table 3. Sown area of selected crops in Mazowieckie Voivodship	24
Tablica 4. Zużycie nawozów mineralnych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik w województwie mazowieckim 30 Table 4. Consumption of mineral and lime fertilizers in terms of pure ingredient in Mazowieckie Voivodship	30
Tablica 5. Pogłowie bydła, trzody chlewnej, owiec i drobiu w województwie mazowieckim 33 Table 5. Stocks of cattle, pigs, sheep and poultry in Mazowieckie Voivodship	33
Tablica 6. Produkcja ważniejszych produktów zwierzęcych w województwie mazowieckim 37 Table 6. Production of main animal products in Mazowieckie Voivodship	37
Tablica 7. Skup wybranych produktów rolnych w województwie mazowieckim 39 Table 7. Procurement of selected agricultural products in Mazowieckie Voivodship	39
Tablica 8. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych (ceny bieżące) w województwie mazowieckim 40 Table 8. Procurement value of agricultural products per 1 ha of agricultural land in Mazowieckie Voivodship	40
Tablica 9. Przeciętne ceny skupu wybranych produktów rolnych w województwie mazowieckim 44 Table 9. Average prices of selected agricultural products in Mazowieckie Voivodship	44
Tablica 10. Dynamika globalnej produkcji rolniczej w województwie mazowieckim (ceny stałe) 47 Table 10. Dynamics of gross agricultural output in Mazowieckie Voivodship (constant prices)	47

Tablica 11. Ludność i powierzchnia według typów obszarów wiejskich i miast w województwie mazowieckim w 2022 r.	51
Table 11. Population and area by type of rural areas and urban areas in Mazowieckie Voivodship in 2022	

Str.
Page

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Struktura powierzchni w podziale na tereny miejskie i wiejskie w 2022 r.	16
Chart 1. Structure of urban and rural areas in 2022	
Wykres 2. Tereny wiejskie na 1 mieszkańca wsi w 2022 r.	16
Chart 2. Rural areas per one inhabitant living in rural areas in 2022	
Wykres 3. Ludność zamieszkała na wsi w 2022 r. (Polska=100)	18
Chart 3. Population living in rural areas in 2022 (Poland=100)	
Wykres 4. Mediana wieku ludności wiejskiej w 2022 r.	18
Chart 4. Median age of rural population in 2022	
Wykres 5. Wskaźnik zatrudnienia ludności zamieszkałej na wsi (według BAEL)	19
Chart 5. Employment rate of population living in rural areas (by LFS)	
Wykres 6. Struktura gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych w 2020 r.	20
Chart 6. Structure of agricultural holdings by area groups of agricultural land in 2020	
Wykres 7. Udział powierzchni uprawy wybranych ziemiopłodów w powierzchni zasiewów ogółem w 2022 r.	25
Chart 7. Share of area under selected crops in total sown area in 2022	
Wykres 8. Powierzchnia wybranych ziemiopłodów w 2022 r. (rok poprzedni=100)	26
Chart 8. Area of selected crops in 2022 (previous year=100)	
Wykres 9. Plony wybranych ziemiopłodów w 2022 r. (rok poprzedni=100)	27
Chart 9. Yields of selected crops in 2022 (previous year=100)	
Wykres 10. Zbiory wybranych ziemiopłodów w 2022 r. (rok poprzedni=100)	28
Chart 10. Production of selected crops in 2022 (previous year=100)	
Wykres 11. Zbiory warzyw gruntowych w 2022 r. (rok poprzedni=100)	29
Chart 11. Production of ground vegetables in 2022 (previous year=100)	
Wykres 12. Zbiory owoców z drzew oraz owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2022 r. (rok poprzedni =100)	29
Chart 12. Production of tree fruit and fruit from shrubs and berry plantations in 2022 (previous year=100)	
Wykres 13. Zużycie nawozów mineralnych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych	31
Chart 13. Consumption of mineral and lime fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land	

Wykres 14. Struktura bydła według grup wiekowo-użytkowych	35
Chart 14. Structure of cattle by age and utility groups	
Wykres 15. Bydło na 100 ha użytków rolnych w 2022 r.	35
Chart 15. Cattle per 100 ha of agricultural land in 2022	
Wykres 16. Struktura trzody chlewnej według grup produkcyjno-użytkowych	36
Chart 16. Structure of pigs by production and utility groups	
Wykres 17. Trzoda chlewna na 100 ha użytków rolnych w 2022 r.	36
Table 17. Pigs per 100 ha of agricultural land in 2022	
Wykres 18. Produkcja żywca rzeźnego w wadze żywej w 2022 r.	38
Chart 18. Production of animals for slaughter in live weight in 2022	
Wykres 19. Produkcja mleka krowiego w 2022 r.	38
Chart 19. Production of cows' milk in 2022	
Wykres 20. Zmiany w skupie wybranych produktów roślinnych w 2022 r. (wzrost/spadek w stosunku do 2021 r.)	41
Chart 20. Changes in procurement of selected crop products in 2022 (increase/decrease compared to 2021)	
Wykres 21. Zmiany w skupie wybranych produktów zwierzęcych w 2022 r. (wzrost/spadek w stosunku do 2021 r.)	42
Chart 21. Changes in procurement of selected animal products in 2022 (increase/decrease compared to 2021)	
Wykres 22. Dynamika globalnej produkcji rolniczej (ceny stałe z roku poprzedniego) w 2021 r. [rok poprzedni=100]	48
Chart 22. Indices of gross agricultural output (constant prices from the previous year) in 2021 [previous year=100]	
Wykres 23. Ludność według typów obszarów wiejskich i miast w 2022 r.	51
Chart 23. Population by type of rural areas and urban areas in 2022	
Wykres 24. Powierzchnia według typów obszarów wiejskich i miast w 2022 r.	52
Chart 24. Area by type of rural areas and urban areas in 2022	

Spis map

List of maps

Mapa 1. Udział ludności wiejskiej w ludności ogółem w 2022 r.	17
Map 1. Share of rural population in total population in 2022	
Mapa 2. Gęstość zaludnienia na terenach wiejskich w 2022 r.	17
Map 2. Population density in rural areas in 2022	

Mapa 3.	Saldo migracji wewnętrznych na terenach wiejskich w 2022 r.	19
Map 3.	Net internal migration in rural areas in 2022	
Mapa 4.	Średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w 2020 r.	22
Map 4.	Average area of agricultural land in agricultural holdings in 2020	
Mapa 5.	Udział użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej w powierzchni gospodarstw rolnych w 2020 r.	22
Map 5.	Share of agricultural land in good agricultural condition in agricultural holdings area in 2020	
Mapa 6.	Ekologiczne gospodarstwa rolne w 2022 r.	32
Map 6.	Organic holdings in 2022	
Mapa 7.	Wartość skupu produktów roślinnych na 1 ha użytków rolnych w 2022 r.....	43
Map 7.	Procurement value of crop products per 1 ha agricultural land in 2022	
Mapa 8.	Wartość skupu produktów zwierzęcych na 1 ha użytków rolnych w 2022 r.....	43
Map 8.	Procurement value of animal products per 1 ha agricultural land in 2022	
Mapa 9.	Przeciętne ceny skupu wybranych produktów rolnych	46
Map 9.	Average procurement prices of selected agricultural products	
Mapa 10.	Towarowa produkcja rolnicza w 2021 r.(ceny stałe z roku poprzedniego)	48
Map 10.	Market agricultural output in 2021 (constant prices from the previous year)	
Mapa 11.	Delimitacja obszarów wiejskich w 2022 r.	49
Map 11.	Delimitation of rural areas in 2022	

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
“W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
r.	rok year
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
mld bn	miliard billion
zł PLN	złoty Polish zloty
l	litr litre
szt.	sztuka head, unit
dt	decytona deciton
t	tona tonne
FUA	Funkcjonalne Obszary Miejskie Functional Urban Areas

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
kg	kilogram kilogram
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
ha	hektar hectare
%	procent percent
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
m.in. i.a.	między innymi among others
tj. i.e.	to jest that is
PSR	Powszechny Spis Rolny Agricultural Census
DOW	Delimitacja Obszarów Wiejskich Delimitation of Rural Areas

Synteza

Rolnictwo jest ważnym sektorem mazowieckiej gospodarki. Pomimo niskiej jakości gruntów rolnych wykształciły się tu ponadprzeciętne w skali kraju specjalizacje produkcji rolniczej: owoców, warzyw, mięsa i mleka. Kierunki produkcji są zróżnicowane przestrzennie. Południowo-zachodnia i centralna część Mazowsza to rejony z dynamicznie rozwijającą się produkcją warzywniczą i sadowniczą, część północno-wschodnia specjalizuje się w mleczarstwie a w północno-zachodniej dominuje hodowla drobiu.

Mazowieckie jest znaczącym producentem żywności, o czym w 2021 r. świadczył wysoki udział (18,5%) w krajowej produkcji globalnej rolnictwa. Najważniejszą specjalizacją mazowieckiego rolnictwa jest produkcja sadownicza i ogrodnicza. W 2022 r. zbiory owoców z drzew stanowiły prawie 44% produkcji krajowej, a zbiory warzyw gruntowych ponad 11%. W krajowej produkcji roślinnej znaczący udział województwa odnotowano również w produkcji zbóż i ziemniaków – odpowiednio 9,6% i 11,0%. Kolejną specjalizacją mazowieckiego rolnictwa jest chów bydła – tutaj utrzymywana jest prawie 1/5 krajowego pogłowia tych zwierząt. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych była jedną z największych w kraju i wyniosła 61 sztuk (większą obsadą charakteryzowały się województwa podlaskie i wielkopolskie). Ponadto mazowieckie jest liderem w produkcji mleka (w 2022 r. – 23,7% udziału w produkcji krajowej). Województwo mazowieckie ma również wysoki udział w hodowli drobiu (drugie miejsce po województwie wielkopolskim).

Rolnicza przestrzeń produkcyjna w województwie mazowieckim ulega ciągłym przemianom. Podstawowe wyniki badań rolniczych przeprowadzonych w 2022 r. w porównaniu z wynikami badań ubiegłorocznych, wskazują na:

- spadek ogólnej powierzchni zasiewów;
- spadek powierzchni zasiewów zbóż, w tym mieszanek zbożowych, żyta, owsa i pszenżyta, natomiast wzrost powierzchni pszenicy, jęczmienia i kukurydzy na ziarno;
- wzrost powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku, a spadek powierzchni uprawy buraków cukrowych i ziemniaków;
- spadek produkcji warzyw gruntowych, w tym kapusty, buraków ćwikłowych, kalafiorów i marchwi, natomiast wzrost produkcji m.in. ogórków, pomidorów i cebuli;
- spadek produkcji owoców z drzew w sadach, w tym jabłek, a wzrost produkcji gruszek, czereśni, śliwek i wiśni;
- wzrost produkcji owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach, w tym truskawek, agrestu, borówki wysokiej i malin, a spadek produkcji porzeczek;
- spadek liczby ekologicznych gospodarstw rolnych z certyfikatem i wzrost gospodarstw będących w trakcie przestawiania na produkcję ekologiczną;
- wzrost pogłowia bydła ogółem, w tym bydła dorosłego w wieku 2 lat i więcej oraz cieląt, natomiast spadek młodego bydła w wieku od 1 do 2 lat;
- wzrost pogłowia trzody chlewnej we wszystkich grupach użytkowych (prosiąt, warchlaków, trzody chlewnej na ubój i trzody chlewnej na chów);

- wzrost pogłowia owiec, w tym maciorek;
- wzrost pogłowia drobiu ogółem, w tym drobiu kurzego (w tym niosek), indyków oraz kaczek i innych, natomiast spadek pogłowia gęsi;
- wzrost produkcji żywca rzeźnego, w tym drobiowego, natomiast spadek wieprzowego i wołowego;
- wzrost produkcji mleka krowiego oraz wzrost przeciętnego rocznego udoju mleka od 1 krowy;
- wzrost produkcji jaj kurzych, zarówno konsumpcyjnych jak i wylęgowych oraz wzrost przeciętnej liczby jaj od 1 kury nioski;
- wzrost skupu m.in. warzyw i owoców, natomiast spadek skupu m.in. ziemniaków, rzepaku i rzepiku przemysłowego oraz buraków cukrowych;
- wzrost skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), w tym pszenicy;
- wzrost skupu w wadze żywej żywca rzeźnego, w tym wołowego i drobiowego, a spadek wieprzowego;
- wzrost skupu mleka krowiego oraz jaj kurzych (konsumpcyjnych i wylęgowych);
- wzrost cen skupu m.in. pszenicy, żyta, ziemniaków jadalnych, buraków cukrowych oraz rzepaku i rzepiku przemysłowego;
- wzrost cen skupu kapusty, cebuli, pomidorów, papryki i marchwi, a spadek ceny ogórków;
- wzrost cen skupu jabłek, czereśni, wiśni, porzeczek, agrestu i truskawek, natomiast spadek cen skupu śliwek, gruszek i malin;
- wzrost cen skupu w wadze żywej żywca wołowego, wieprzowego, drobiowego oraz cielęcego;
- wzrost wartości globalnej produkcji rolniczej, w tym produkcji roślinnej.

Executive summary

Agriculture is an important sector of the Masovian economy. Despite the low quality of agricultural land, above-average agricultural specialisations have developed here: fruit, vegetables, meat and milk. Production directions are spatially diversified. The south-western and central parts of Masovia are regions with dynamically developing vegetable and fruit production, the north-eastern part specialises in dairy farming, and the north-western part is dominated by poultry farming.

Mazowieckie is a significant food producer, as evidenced by its high share (18.5%) in the national gross agricultural output in 2021. The most important specialisation of Masovian agriculture is fruit and horticultural production. In 2022, tree fruit harvests accounted for almost 44% of national production, and field vegetable harvests accounted for over 11%. In the national crop output, the Voivodship also recorded a significant share in the production of cereals and potatoes – 9.6% and 11.0%, respectively. Another specialisation of Masovian agriculture is cattle breeding – almost 1/5 of the national population of these animals is kept here. The cattle density per 100 ha of agricultural land was one of the highest in the country and amounted to 61 animals (Podlaskie and Wielkopolskie Voivodships had higher cattle density). Moreover, Mazowieckie Voivodship is a leader in milk production (in 2022 – 23.7% share in national production). Mazowieckie Voivodship also has a high share in poultry farming (second place after Wielkopolskie Voivodship). The agricultural output space in Mazowieckie Voivodship is constantly changing.

The basic results of agricultural surveys conducted in 2022, compared to the results of last year's research, indicate:

- decrease in the total sown area;
- a decrease in the sown area of cereals, including cereal mixed, rye, oats and triticale, while an increase in the area of wheat, barley and maize for grain;
- an increase in the area under rape and turnip rape and a decrease in the area under sugar beet and potatoes;
- a decrease in the production of ground vegetables, including cabbage, beetroot, cauliflower and carrots, while an increase in production, among others, of cucumbers, tomatoes and onions;
- a decrease in the production of fruit from trees in orchards, including apples, and an increase in the production of pears, sweet cherries, plums and cherries;
- an increase in the production of fruit from fruit-bearing shrubs and berry plantations in orchards, including strawberries, gooseberries, highbush blueberries and raspberries, and a decrease in the production of currants;
- a decrease in the number of certified organic farms and an increase in farms undergoing conversion to organic production;
- an increase in the total number of cattle, including adult cattle aged 2 years and more and calves, and a decrease in young cattle aged 1 to 2 years;
- increase in the number of pigs in all utility groups (piglets, young pigs, pigs for slaughter and pigs for breeding);

- increase in the number of sheep, including ewes;
- an increase in the total number of poultry, including chickens (including laying hens), turkeys, ducks and others, and a decrease in the number of geese;
- an increase in the production of animals for slaughter, including poultry, and a decrease in the production of pigs and cattle for slaughter;
- increase in cow's milk production and increase in the average annual milk production per cow;
- increase in the production of chicken eggs, both for consumption and hatching, and an increase in the average number of eggs per laying hen;
- increase in the procurement, among others, of vegetables and fruit while the decrease in the procurement, among others, of potatoes, industrial rape and turnip rape and sugar beet;
- increase in the procurement of basic cereals for consumption and feed (including cereal mixed, excluding cereals designated for sowing), including wheat;
- an increase in the procurement of animals for slaughter in live weight, including cattle and poultry, and a decrease in pigs;
- increase in the procurement of cow's milk and chicken eggs (for consumption and hatching);
- increase in the procurement prices, among others, of wheat, rye, edible potatoes, sugar beets and industrial rape and turnip rape;
- an increase in the procurement prices of cabbage, onions, tomatoes, peppers and carrots, and a decrease in the price of cucumbers;
- an increase in the procurement prices of apples, sweet cherries, cherries, cranberries, gooseberries and strawberries, and a decrease in the procurement prices of plums, pears and raspberries;
- increase in the procurement prices of cattle, pigs, poultry and calves for slaughter in live weight;
- increase in the value of gross agricultural output, including crop output.

Ludność na terenach wiejskich

Rural population

W 2022 r. tereny wiejskie zajmowały prawie 94% powierzchni województwa mazowieckiego i były zamieszkiwane przez ponad 35% ludności województwa. Ludność mieszkająca na wsi stanowiła 12,7% ludności w Polsce, co lokuje mazowieckie na pierwszym miejscu wśród innych województw. Udział mieszkańców wsi w populacji poszczególnych województw był bardzo zróżnicowany. Najwyższą wartość przyjął w województwie podkarpackim (58,9%). Najniższym udziałem charakteryzowało się najbardziej zurbanizowane województwo w kraju, tj. śląskie (24,1%). W porównaniu z 2021 r. liczba ludności wiejskiej spadła o 2,7 tys. osób (o 0,1%). Spadek liczby ludności odnotowano w 11 województwach; największy w lubelskim i świętokrzyskim (po 0,7%).

W 2022 r. wskaźnik gęstości zaludnienia na terenach wiejskich wyniósł 58 osób/km² i był wyższy niż przeciętnie w kraju (53 osoby). Najwyższa gęstość zaludnienia charakteryzowała tereny wiejskie województwa małopolskiego – 132 osoby/km², a najniższa tereny wiejskie województwa podlaskiego – 23 osoby/km².

W województwie mazowieckim mniej niż połowę ludności wiejskiej stanowili mężczyźni (49,8%) i byli oni – statystycznie rzecz ujmując – młodszy od kobiet. Wyznaczona w 2022 r. mediana wieku dla mężczyzn wyniosła 39,7 lat, podczas gdy dla kobiet 41,9 lat. W układzie województw najwyższa mediana wieku dla mężczyzn i kobiet wystąpiła w opolskim (odpowiednio 42,1 i 44,1 lat), a najniższa w pomorskim (37,5 i 38,6 lat). Na terenach wiejskich województwa mazowieckiego na 100 mężczyzn przypadało 101 kobiet, co wskazuje na niemal zrównoważoną relację liczbową obu płci. Podobna sytuacja wystąpiła jeszcze w 7 województwach, natomiast w 6 liczba mężczyzn przekroczyła liczbę kobiet. Współczynnik feminizacji w 2022 r. najwyższą wartość przyjął w województwie śląskim (103) i opolskim (102).

W 2022 r. dodatnie saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności odnotowano na terenach wiejskich 15 województw; najwyższe w województwie dolnośląskim – 7,60‰. Ujemną wartość salda migracji odnotowano tylko w województwie lubelskim.

Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w województwie mazowieckim ponad połowa mieszkańców wsi w wieku 15–89 lat i więcej miała pracę. Wskaźnik zatrudnienia wyniósł 59,6% i był o 1,0 p. proc. większy niż w 2021 r. Spadek wartości tego wskaźnika odnotowano w 5 województwach, przy czym największy w warmińsko-mazurskim (o 1,7 p. proc.). W 2022 r. tylko w województwie podkarpackim wskaźnik zatrudnienia ukształtował się poniżej 50%, gdzie na 100 osób w wieku 15–89 lat pracę miało 48.

Tablica 1. Saldo migracji wewnętrznych oraz wskaźnik zatrudnienia w województwie mazowieckim

Table 1. Net internal migration and employment rate in Mazowieckie Voivodship

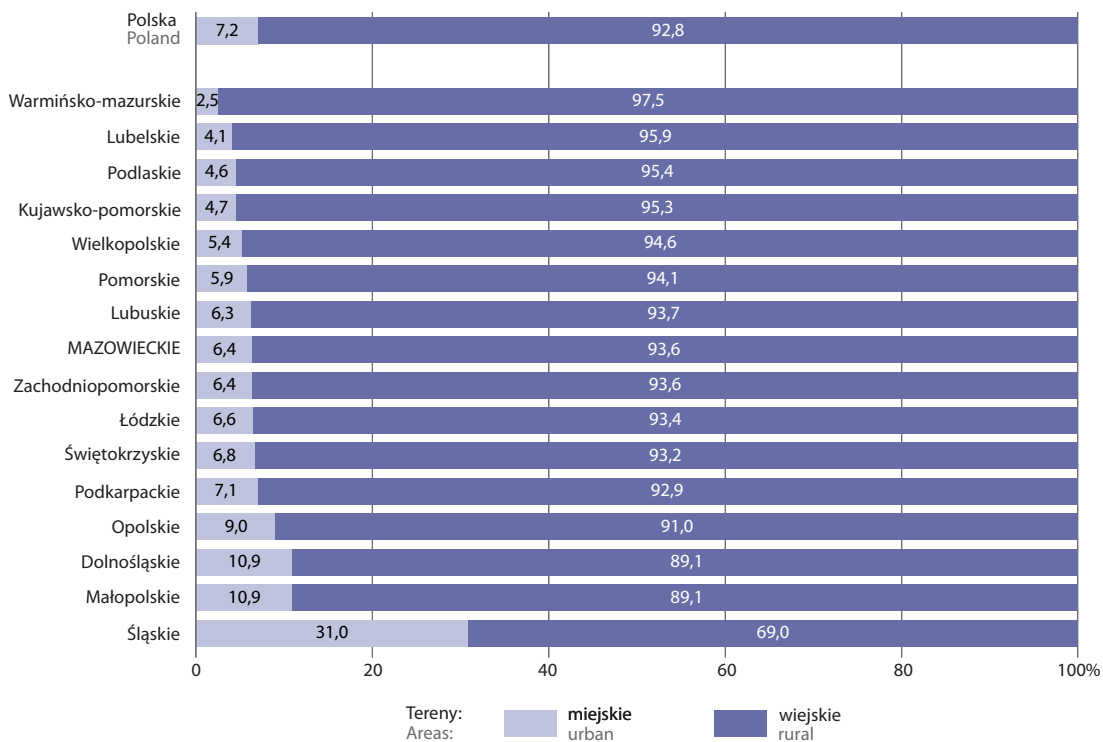
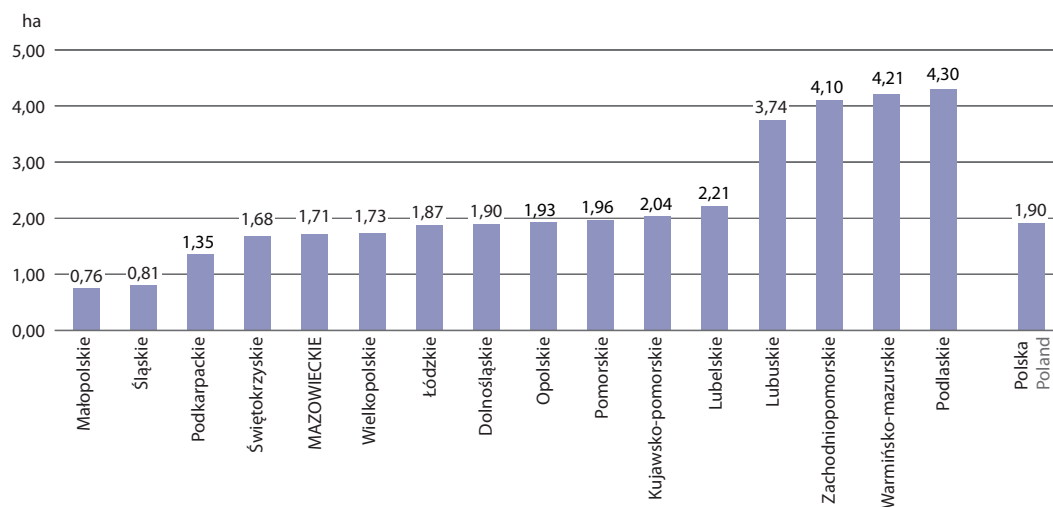
Wyszczególnienie Specification	2010	2019	2020	2021	2022
Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności Net internal migration per 1000 population	4,34	3,38	3,67	4,80	4,94
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	49,2	55,1	55,3	58,6	59,6

Wykres 1. Struktura powierzchni w podziale na tereny miejskie i wiejskie w 2022 r.

Stan w dniu 1 stycznia

Chart 1. Structure of urban and rural areas in 2022

As of 1 January

Wykres 2. Tereny wiejskie na 1 mieszkańca wsi^a w 2022 r. Chart 2. Rural areas per one inhabitant living in rural areas^a in 2022

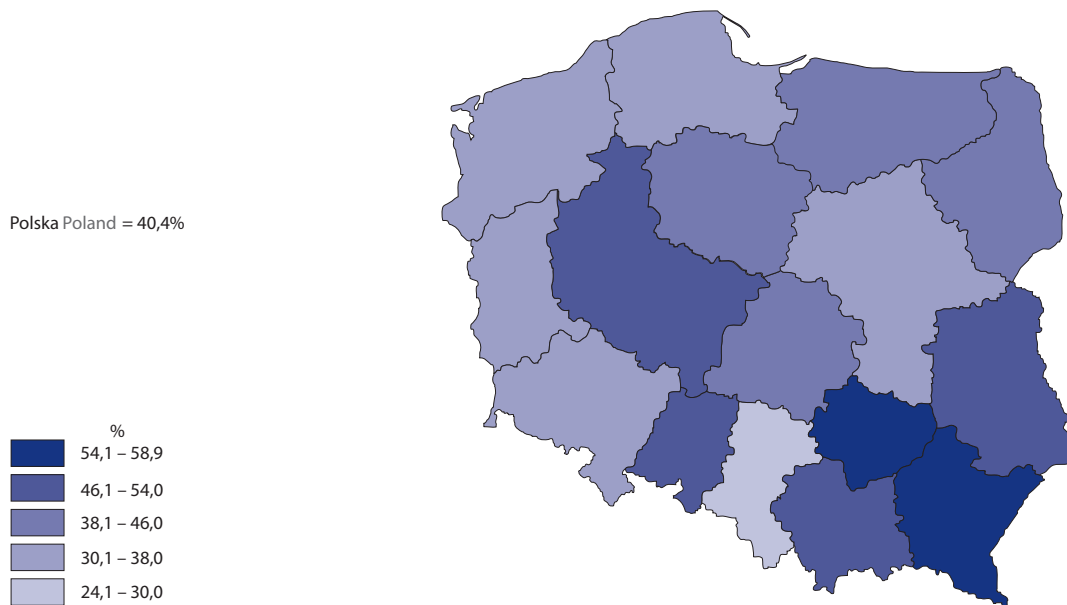
^a Powierzchnia obszarów wiejskich według stanu w dniu 1 stycznia; ludność według stanu w dniu 31 grudnia.
^a Rural areas as of 1st January; population as of 31st December.

Mapa 1. Udział ludności wiejskiej w ludności ogółem w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 1. Share of rural population in total population in 2022

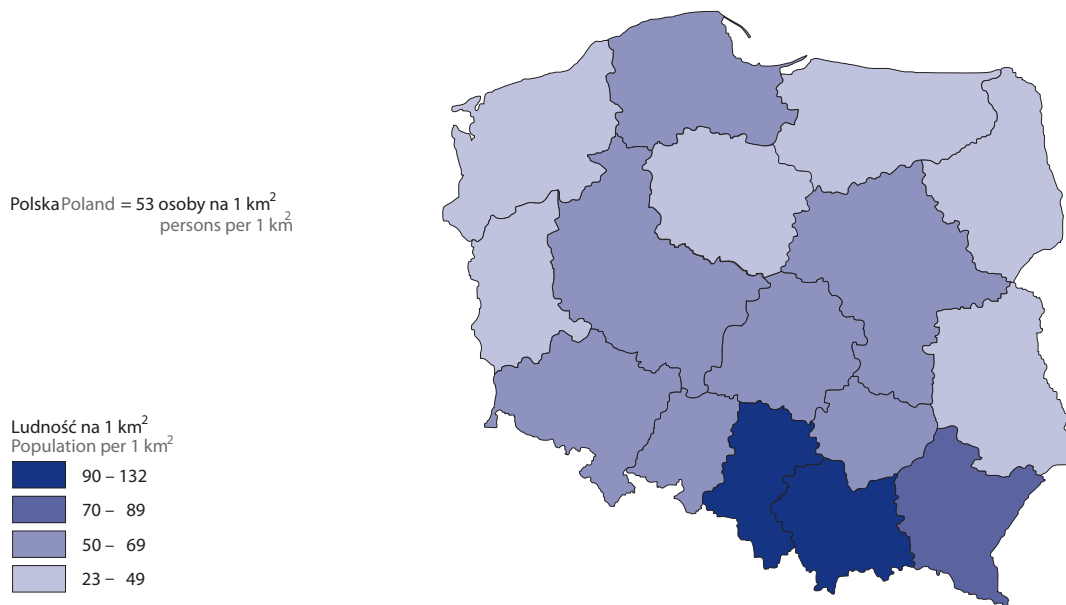
As of 31 December

Mapa 2. Gęstość zaludnienia na terenach wiejskich w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 2. Population density in rural areas in 2022

As of 31 December

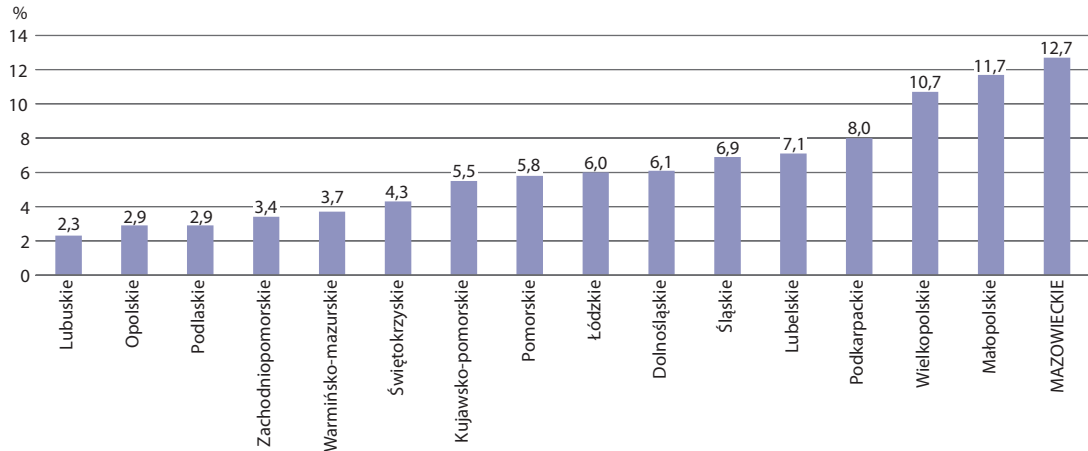

Wykres 3. Ludność zamieszkała na wsi w 2022 r. (Polska=100)

Stan w dniu 31 grudnia

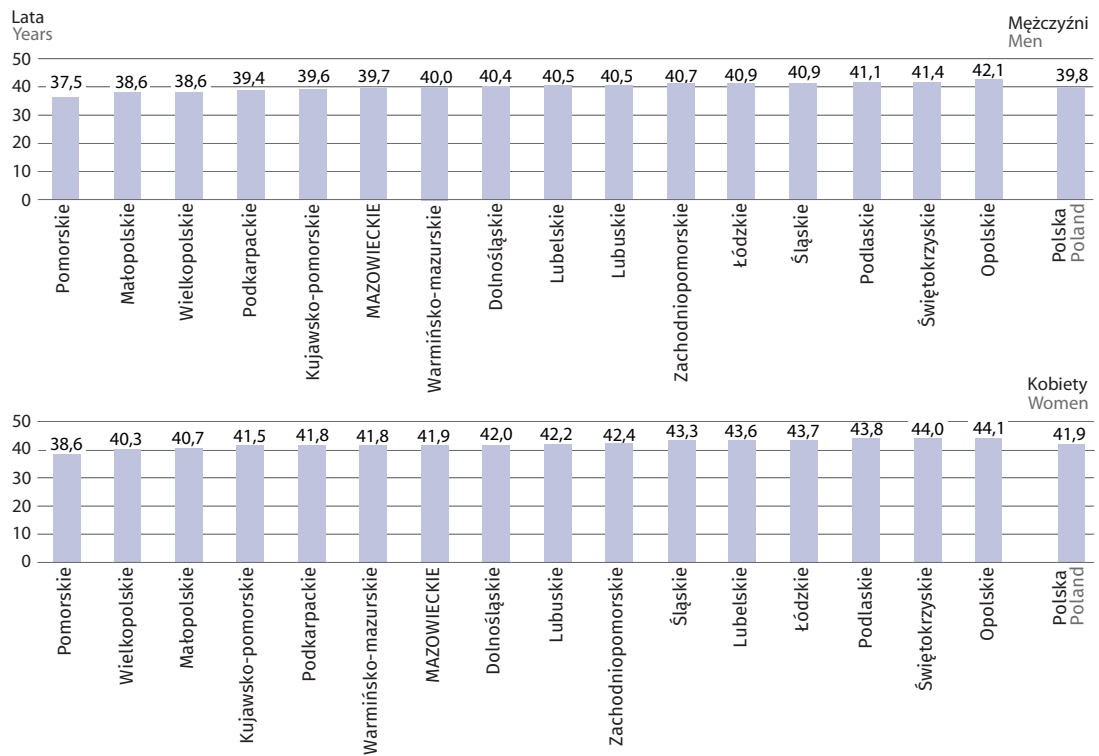
Chart 3. Population living in rural areas in 2022 (Poland=100)

As of 31 December

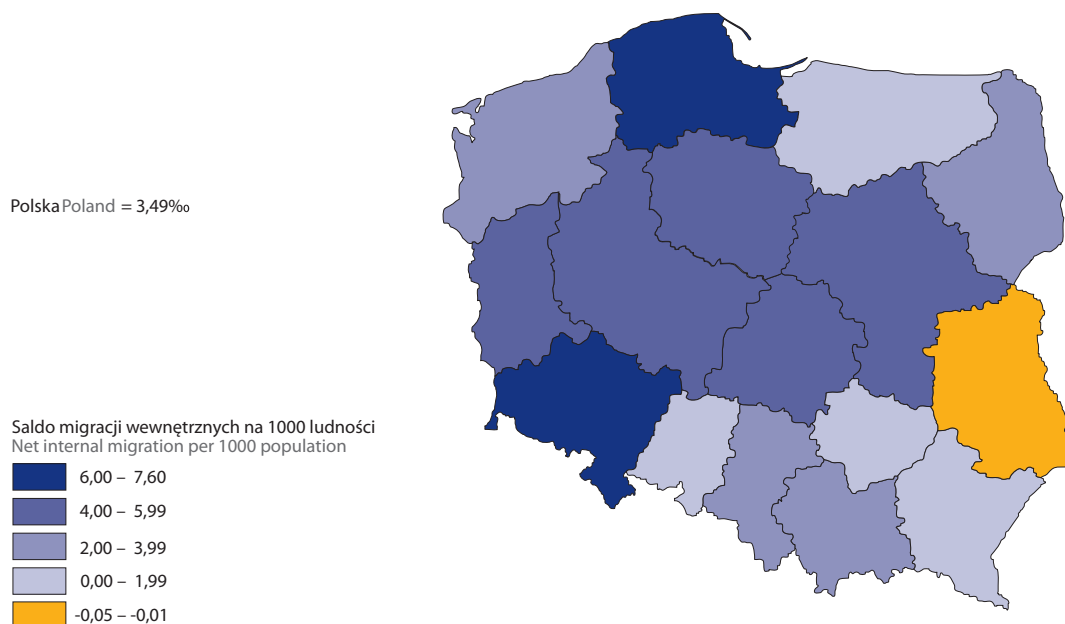

Wykres 4. Mediana wieku ludności wiejskiej w 2022 r.

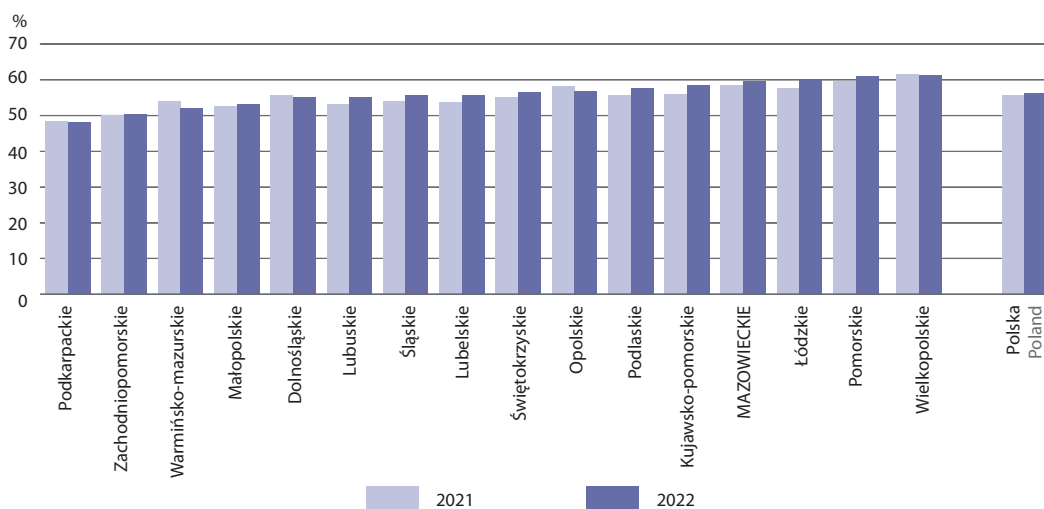
Chart 4. Median age of rural population in 2022

Mapa 3. Saldo migracji wewnętrznych na terenach wiejskich w 2022 r.
Map 3. Net internal migration in rural areas in 2022

Wykres 5. Wskaźnik zatrudnienia^a ludności zamieszkałej na wsi (według BAEL)
Chart 5. Employment rate^a of population living in rural areas (by LFS)

^a Dane średnioroczne.
^a Mid-year data.

Gospodarstwa rolne Agricultural holdings

Według wyników Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2020 r., w województwie mazowieckim spisano 208,1 tys. gospodarstw rolnych, tj. 15,8% ogólnej liczby gospodarstw w kraju. W porównaniu z wynikami PSR 2010, liczba gospodarstw rolnych zmniejszyła się o 20,7 tys., tj. o 9,1%. Poza województwem mazowieckim najczęściej gospodarstw rolnych odnotowano w województwie lubelskim (12,3% ogółu gospodarstw w kraju) i małopolskim (9,6%), a najmniej w lubuskim (1,5%) i opolskim (1,9%).

W strukturze gospodarstw rolnych największą grupę stanowiły jednostki o powierzchni do 5 ha użytków rolnych (45,5% ogólnej liczby gospodarstw rolnych) oraz od 5 do 10 ha użytków rolnych (27,2%). Najmniej natomiast odnotowano gospodarstw o areale 30 ha UR i więcej (4,4%).

W województwie mazowieckim większość gospodarstw rolnych zajmowało się wyłącznie produkcją roślinną, stanowiąc 61,9%. W porównaniu z 2010 r. ich udział w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych zwiększył się o 17,5 p. proc. Gospodarstwa prowadzące wyłącznie produkcję zwierzęcą stanowiły 0,5% (tyle samo co w 2010 r.), natomiast udział gospodarstw prowadzących jednocześnie produkcję roślinną jak i zwierzęcą zmniejszył się o 17,5 p. proc. do 37,6%. Największe były gospodarstwa prowadzące działalność mieszaną – ich średnia powierzchnia użytków rolnych wyniosła 13,41 ha. W gospodarstwach rolnych prowadzących wyłącznie produkcję roślinną oraz prowadzących wyłącznie produkcję zwierzęcą średni areal użytków rolnych wyniósł odpowiednio 7,25 ha i 2,05 ha.

Wśród ogółu gospodarstw rolnych 207,5 tys. (99,7%) posiadało użytki rolne, 207,0 tys. (99,5%) – użytki rolne w dobrej kulturze rolnej, a powierzchnię pod zasiewami posiadało 168,6 tys. (81,0%) gospodarstw rolnych. Wśród zasiewów najbardziej popularną uprawą były zboża, których produkcją zajmowało się 86,8% tych jednostek. Zwierzęta gospodarskie utrzymywało 79,3 tys. (38,1%) gospodarstw rolnych, w tym było 24,7% gospodarstw, 3,2% posiadało świnie, a 16,3% prowadziło produkcję drobiu kurzego.

Wykres 6. Struktura gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych w 2020 r.

Chart 6. Structure of agricultural holdings by area groups of agricultural land in 2020

Użytkowanie gruntów

Land use

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020 ogólna powierzchnia gospodarstw rolnych, których użytkownicy mieli siedzibę na terenie województwa mazowieckiego wyniosła 2291,1 tys. ha i stanowiła 13,7% ogólnej powierzchni gruntów gospodarstw rolnych w kraju. W porównaniu z Powszechnym Spisem Rolnym 2010 była większa o 24,6 tys. ha (o 1,1%).

Użytki rolne w gospodarstwach rolnych zajmowały 1984,9 tys. ha i stanowiły 86,6% powierzchni ogólnej oraz 13,3% krajowej powierzchni użytków rolnych. W porównaniu z 2010 r. powierzchnia tych gruntów zwiększyła się o 40,7 tys. ha (o 2,1%). Użytki rolne utrzymywane w dobrej kulturze rolnej zajmowały 1955,0 tys. ha, natomiast powierzchnia pozostałych użytków rolnych wyniosła 29,9 tys. ha. W stosunku do 2010 r. powierzchnia tych gruntów odpowiednio zwiększyła się o 2,9% i zmniejszyła się o 33,1%. We wszystkich województwach udział użytków rolnych utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej w ogólnej powierzchni użytków rolnych przekroczył 96%.

Tablica 2. Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w województwie mazowieckim

Stan w czerwcu

Table 2. Agricultural land in agricultural holdings in Mazowieckie Voivodship

As of June

Wyszczególnienie Specification	2010 ^a	2017	2018	2019	2020 ^a
W tys. ha In thousand hectares	1944,2	1939,6	2148,2	1991,7	1984,9
W % ogólnej powierzchni gospodarstw In % of total area of holdings	85,8	86,4	86,8	88,2	86,6

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.
^a Data of the Agricultural Census.

W wewnętrznej strukturze użytków rolnych największą powierzchnię zajmowały grunty pod zasiewami – 1286,9 tys. ha, a następnie trwałe użytki zielone – 520,5 tys. ha, przy czym łąki trwałe uprawiano na powierzchni 462,8 tys. ha, a pastwiska trwałe na powierzchni 57,7 tys. ha. Pod uprawy trwałe przeznaczonych było 115,8 tys. ha. Powierzchnia gruntów ugorowanych (łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych w plonie głównym) wyniosła 29,7 tys. ha, a ogrody przydomowe zajmowały 2,1 tys. ha. W porównaniu z 2010 r. zwiększyła się powierzchnia gruntów pod zasiewami o 6,7% oraz upraw trwałych o 6,9%, jednocześnie zwiększył się ich udział w ogólnej powierzchni użytków rolnych odpowiednio o 2,8 p. proc. i o 0,2 p. proc. Natomiast zmniejszyła się powierzchnia gruntów ugorowanych o 49,5% oraz trwałych użytków zielonych o 0,6%, tym samym zmniejszył się ich udział w ogólnej powierzchni użytków rolnych odpowiednio o 1,5 p. proc. i o 0,7 p. proc.

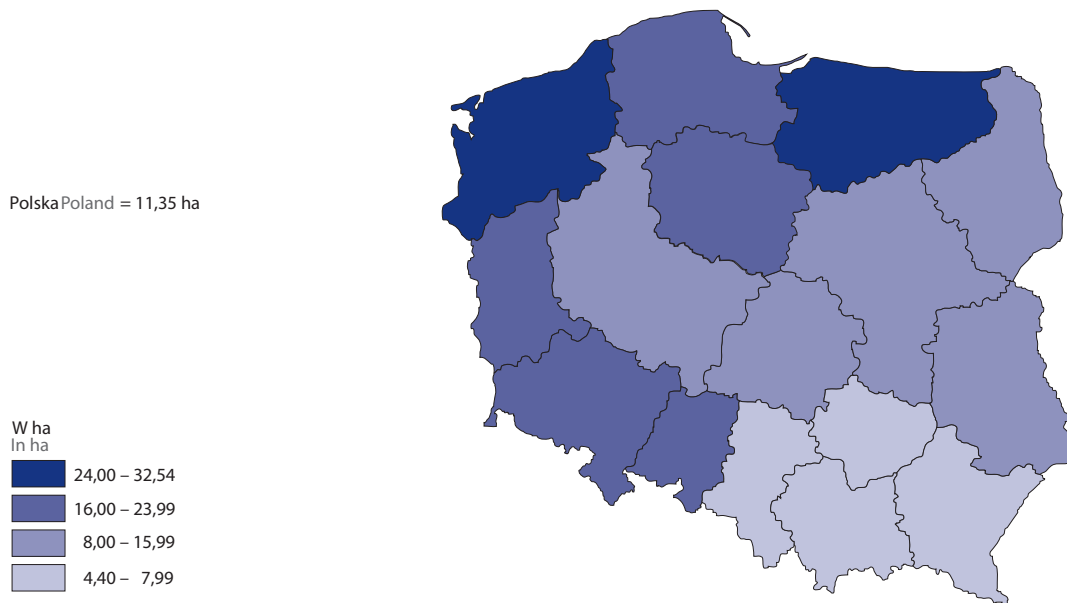
W województwie mazowieckim średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych wyniosła 9,54 ha i była większa od zarejestrowanej w PSR 2010 o 1,04 ha. Największą średnią powierzchnię użytków rolnych odnowowano w województwie zachodniopomorskim – 32,54 ha, a najmniejszą w małopolskim – 4,40 ha.

Mapa 4. Średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w 2020 r.

Stan w czerwcu

Map 4. Average area of agricultural land in agricultural holdings in 2020

As of June

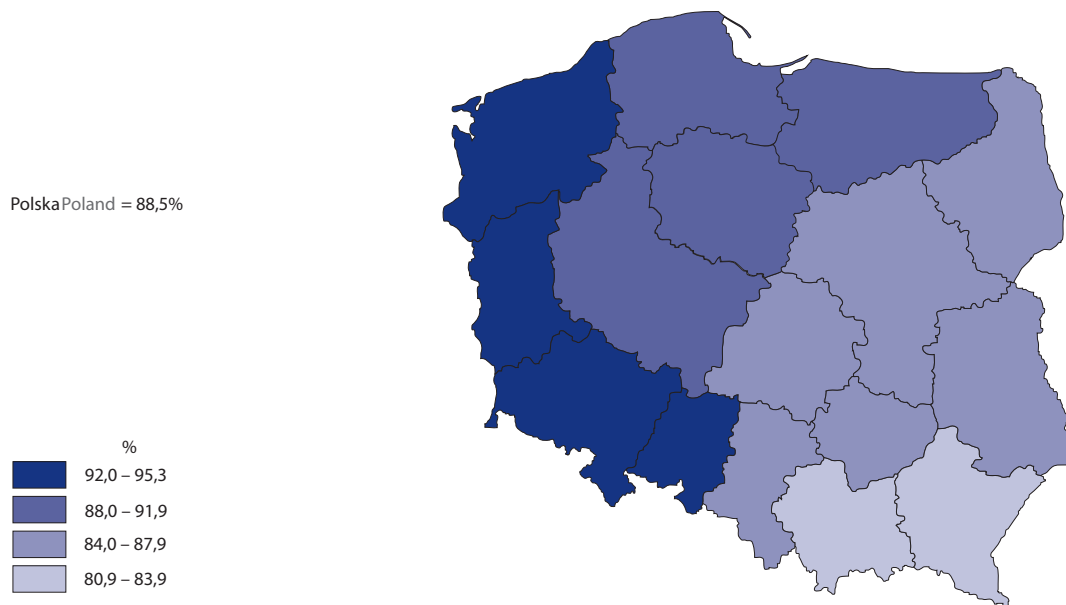

Mapa 5. Udział użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej w powierzchni gospodarstw rolnych w 2020 r.

Stan w czerwcu

Map 5. Share of agricultural land in good agricultural condition in agricultural holdings area in 2020

As of June

Powierzchnia zasiewów

Sown area

W 2022 r. w województwie mazowieckim ogólna powierzchnia zasiewów wyniosła 1223,6 tys. ha i była o 50,3 tys. ha, tj. o 3,9% mniejsza niż w 2021 r. W jej strukturze przeważały zboża, które zajmowały 831,3 tys. ha, tj. 67,9%. Powierzchnia zbóż była mniejsza od ubiegłorocznej o 7,8%. Największy udział w powierzchni uprawy zbóż miały: pszenżyto (24,3%), pszenica (21,3%), kukurydza na ziarno (16,8%) i żyto (13,0%). W porównaniu z rokiem 2021 odnotowano zwiększenie się areалу m.in. kukurydzy na ziarno, jęczmienia i pszenicy (odpowiednio o: 31,5%, 8,9% i 3,9%). Natomiast spadek powierzchni zarejestrowano dla: mieszanek zbożowych, żyta, owsa i pszenżyta (odpowiednio o: 38,6%, 30,3%, 9,5% i 6,9%). Produkcję zbóż oszacowano na 3431,4 tys. ton, tj. o 2,6% mniej w porównaniu z 2021 r. Na zmniejszenie produkcji pomimo zwiększonego plonowania wpłynął głównie spadek powierzchni uprawy. Wzrost produkcji zbóż wystąpił w 10 województwach, w tym największy w warmińsko-mazurskim – o 23,4% i podlaskim – o 17,5%.

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2022 r. wyniosła 60,6 tys. ha i w skali roku zwiększyła się o 8,2%. Wzrost powierzchni tej uprawy odnotowano w 14 województwach, przy czym największy w podlaskim – o 20,4% i zachodniopomorskim – o 20,0%. W województwie mazowieckim zbiory rzepaku i rzepiku wyniosły 207,8 tys. ton i w porównaniu z rokiem poprzednim były większe o 16,4%. Wzrost produkcji spowodowany był większym arealem uprawy, a także zwiększonym plonowaniem – o 7,5% (34,3 dt z 1 ha wobec 31,9 dt w 2021 r.). Wzrost zbiorów zarejestrowano w 14 województwach, przy czym największy w podlaskim, pomorskim i zachodniopomorskim – odpowiednio o: 31,0%, 30,8% i 30,2%. Udział województwa mazowieckiego w krajowej produkcji rzepaku i rzepiku wyniósł 5,7%. Liderem wśród województw było lubelskie i dolnośląskie, gdzie zbiory tej uprawy stanowiły odpowiednio 11,7% i 11,1% zbiorów krajowych.

Powierzchnia uprawy ziemniaków (bez uprawy w ogrodach przydomowych) w 2022 r. wyniosła 20,8 tys. ha i w stosunku do 2021 r. była mniejsza o 18,6%. Spadek odnotowano jeszcze w 13 województwach – największy w lubuskim i podlaskim odpowiednio o 61,6% i 60,6%. Zbiory ziemniaków w województwie mazowieckim w wyniku zmniejszonej powierzchni oraz niższego plonowania były również niższe w stosunku do roku poprzedniego i wyniosły 662,1 tys. ton, tj. spadek o 19,4%. Udział województwa w krajowej produkcji ziemniaków wyniósł 11,0% i był jednym z największych w kraju, za województwem wielkopolskim (14,3%) i łódzkim (11,7%).

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2022 r. wyniosła 14,9 tys. ha i była mniejsza o 24,6% w stosunku do 2021 r. Spadek powierzchni tej uprawy odnotowano jeszcze w 9 województwach, w tym największy w małopolskim – o 29,5%. Zbiory wyniosły 992,1 tys. ton i w porównaniu z rokiem poprzednim były niższe o 15,1%. Największy spadek produkcji buraków cukrowych w skali roku wystąpił w województwie małopolskim i opolskim – odpowiednio o 33,5% i 25,6%. Udział województwa mazowieckiego w krajowej produkcji buraków cukrowych wyniósł 7,0%, natomiast największy udział w tej produkcji miały województwa wielkopolskie i kujawsko-pomorskie – odpowiednio 23,5% i 21,5%.

W województwie mazowieckim w 2022 r. ogólna powierzchnia warzyw gruntowych wyniosła 19,2 tys. ha i była mniejsza o 8,7% niż przed rokiem. Spadła również ich produkcja o 2,9%, do poziomu 455,3 tys. ton. Spadek produkcji warzyw gruntowych odnotowano w 10 województwach, w tym największy w warmińsko-mazurskim – o 45,7% i lubuskim – o 45,2%. Udział województwa mazowieckiego w krajowej produkcji warzyw wyniósł 11,4%, zaś największy udział miały województwa kujawsko-pomorskie – 16,3% i lubelskie – 15,9%. W 2022 r. w województwie mazowieckim odnotowano wzrost produkcji m.in. dla ogórków, pomidorów i cebuli odpowiednio o: 82,4%, 56,0% i 14,8%, natomiast spadek dla kapusty, buraków ćwikłowych, kalafiorów i marchwi odpowiednio o: 23,5%, 22,2%, 11,6% i 9,4%.

W 2022 r. łączną produkcję owoców z drzew w sadach oszacowano na 2090,5 tys. ton, tj. na poziomie o 0,5% niższym w porównaniu z produkcją z roku poprzedniego. Spadek odnotowano w sumie w 6 województwach, w tym największy w lubuskim – o 75,4% i zachodniopomorskim – o 62,7%. W województwie mazowieckim dominujące w produkcji sadowniczej zbiory jabłek (stanowiły one bowiem 92,7% ogółu) były mniejsze o 1,6%. Większa natomiast była produkcja gruszek, czereśni, śliwek i wiśni odpowiednio o: 29,2%, 15,7%, 5,7% i 4,7%. Zbiory owoców z drzew w województwie mazowieckim stanowiły 43,9% zbiorów krajowych (pierwsza lokata w kraju).

Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach wyniosły 178,0 tys. ton, tj. o 16,5% więcej niż zbiory z poprzedniego roku. Wzrost odnotowano w sumie w 10 województwach, w tym największy w wielkopolskim – o 24,3% i małopolskim – o 21,8%. Rozpatrując poszczególne gatunki owoców, w porównaniu z rokiem 2021 wzrost zanotowano w produkcji truskawek, agrestu, borówki wysokiej i malin odpowiednio o: 56,4%, 26,1%, 3,0% i 1,7%, natomiast spadek w produkcji porzeczek – o 6,5%. Udział województwa mazowieckiego w krajowej produkcji owoców z drzew owocowych i plantacji jagodowych wyniósł 29,7%, plasując go na drugim miejscu po województwie lubelskim – 34,4%.

Tablica 3. Powierzchnia zasiewów według wybranych ziemiopłodów w województwie mazowieckim
Table 3. Sown area of selected crops in Mazowieckie Voivodship

Wyszczególnienie Specification	2010 ^a	2019	2020 ^a	2021	2022
	w ha in ha				
OGÓŁEM TOTAL	1205579	1293481	1286859	1273919	1223645
w tym: of which:					
Zboża Cereals	922454	950734	900561	901660	831266
w tym: of which:					
zboża podstawowe ^b basic cereals ^b	878978	864775	783793	785431	681082
w tym: of which:					
pszenica wheat	126756	182416	171027	170368	177071
żyto rye	198645	160382	154963	154820	107947
kukurydza na ziarno maize for grain	34137	75836	106084	106182	139587
Ziemniaki Potatoes	53628	37573	25611	25577	20820
Buraki cukrowe Sugar beets	11756	19820	19716	19713	14854
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	47491	45931	56530	55998	60587

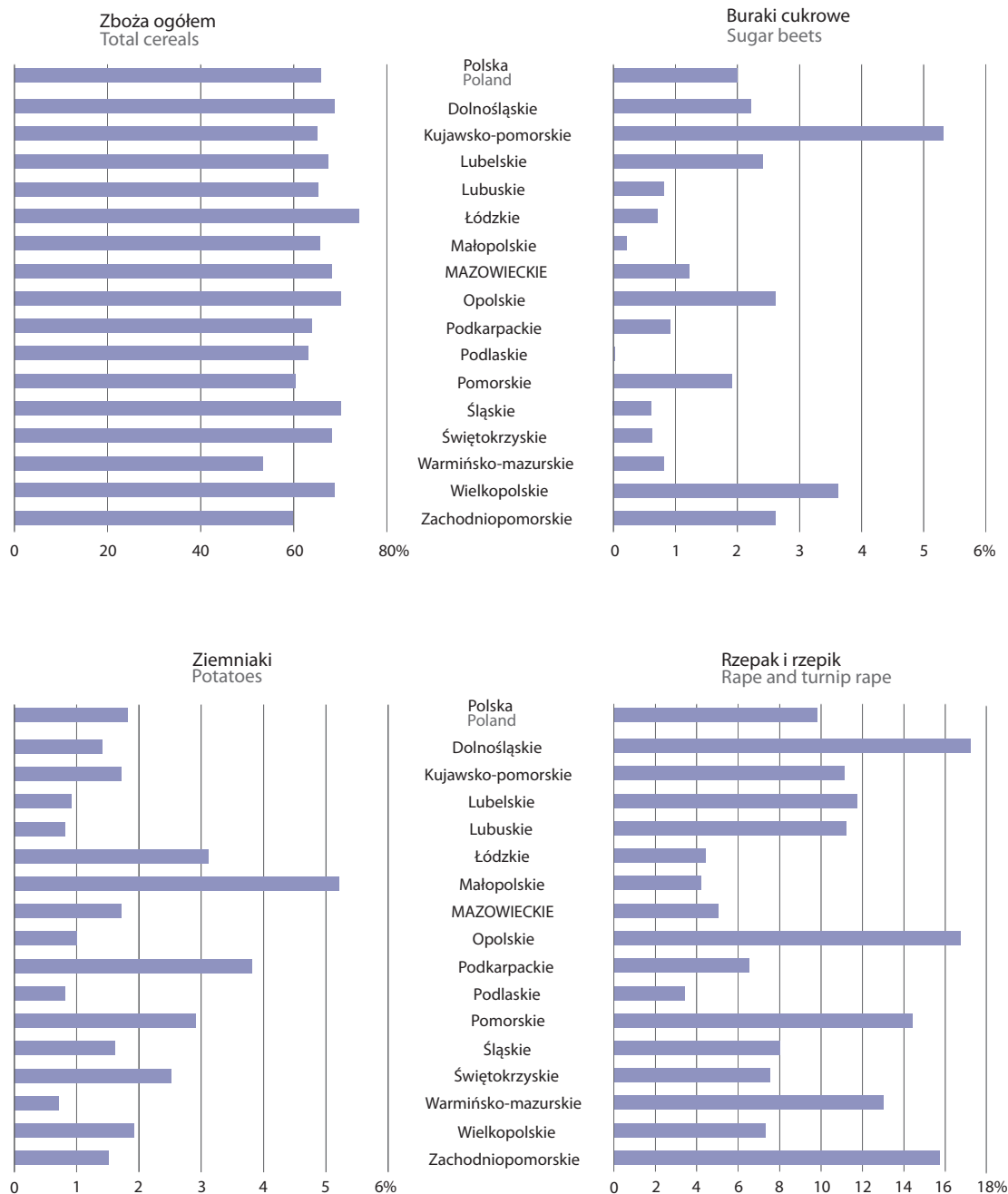
a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Łącznie z mieszankami zbożowymi.
a Data of the Agricultural Census. b Including cereal mixed.

Wykres 7. Udział powierzchni uprawy wybranych ziemiopłodów w powierzchni zasiewów ogółem w 2022 r.

Stan w czerwcu

Chart 7. Share of area under selected crops in total sown area in 2022

As of June

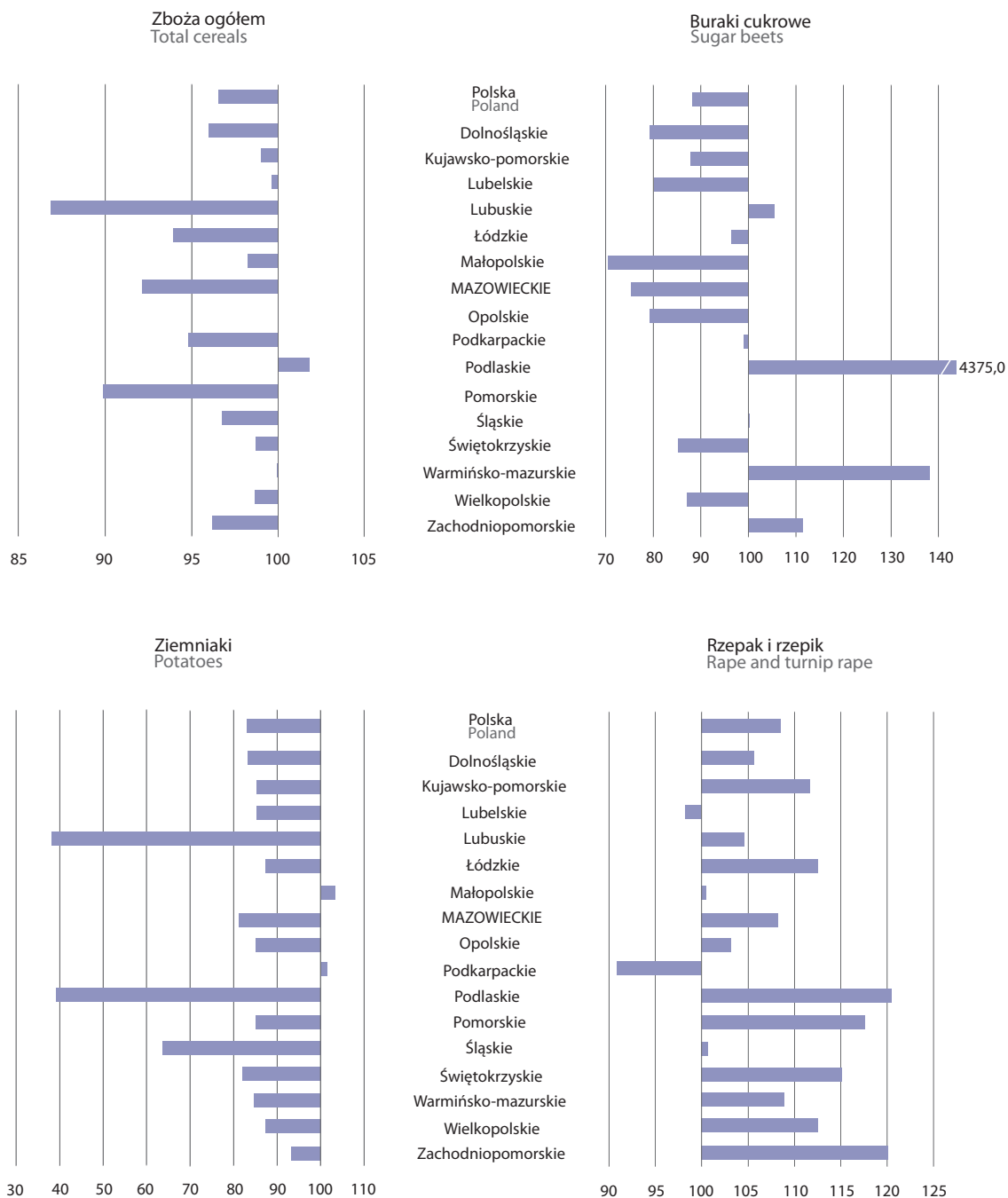

Wykres 8. Powierzchnia wybranych ziemiopłodów w 2022 r. (rok poprzedni=100)

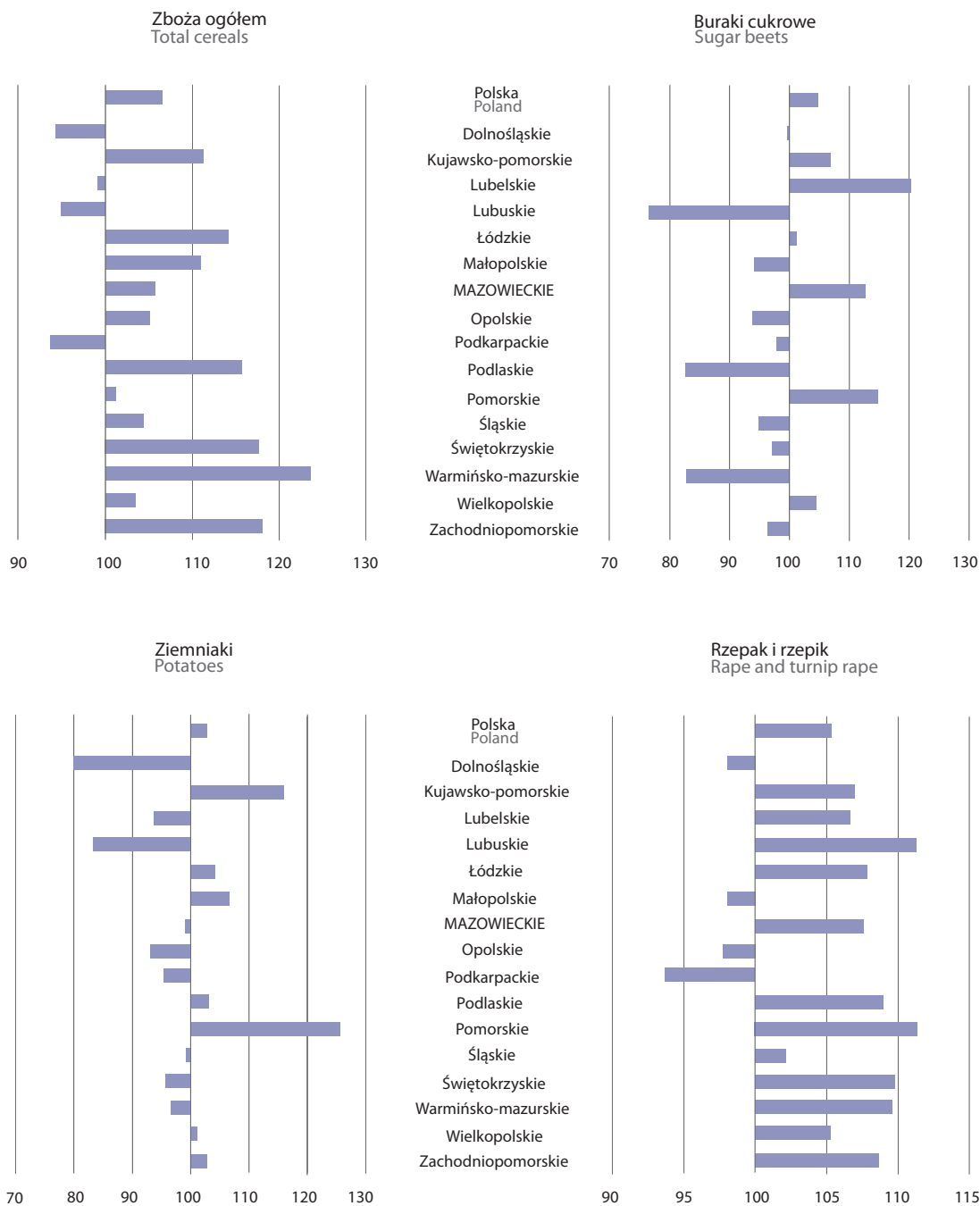
Stan w czerwcu

Chart 8. Area of selected crops in 2022 (previous year=100)

As of June

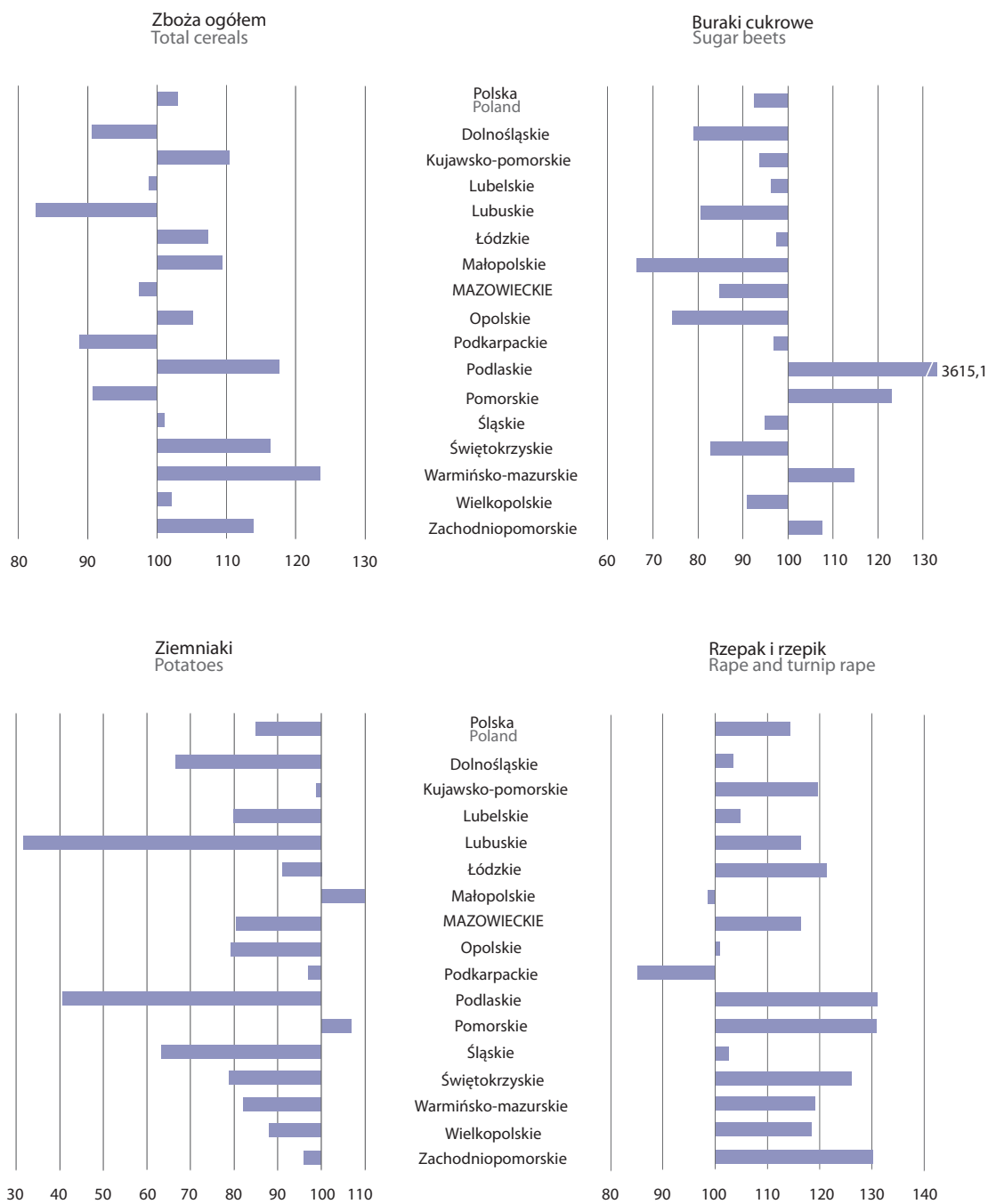

Wykres 9. Plony wybranych ziemiopłodów w 2022 r. (rok poprzedni=100)
 Chart 9. Yields of selected crops in 2022 (previous year=100)

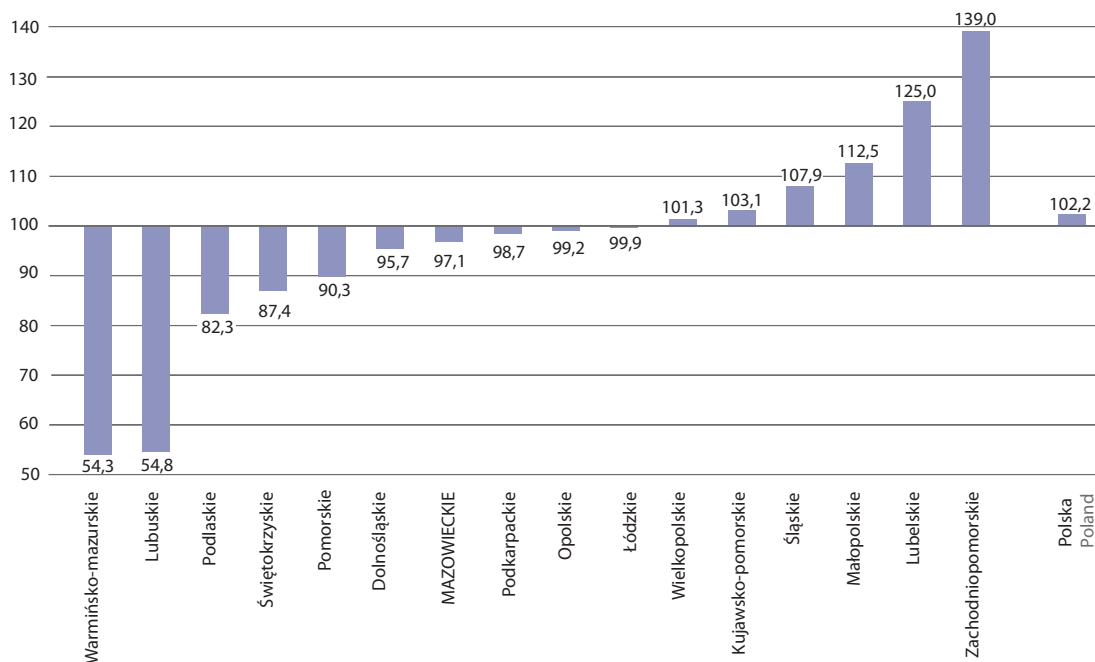
Wykres 10. Zbiory wybranych ziemiopłodów w 2022 r. (rok poprzedni=100)

Chart 10. Production of selected crops in 2022 (previous year=100)

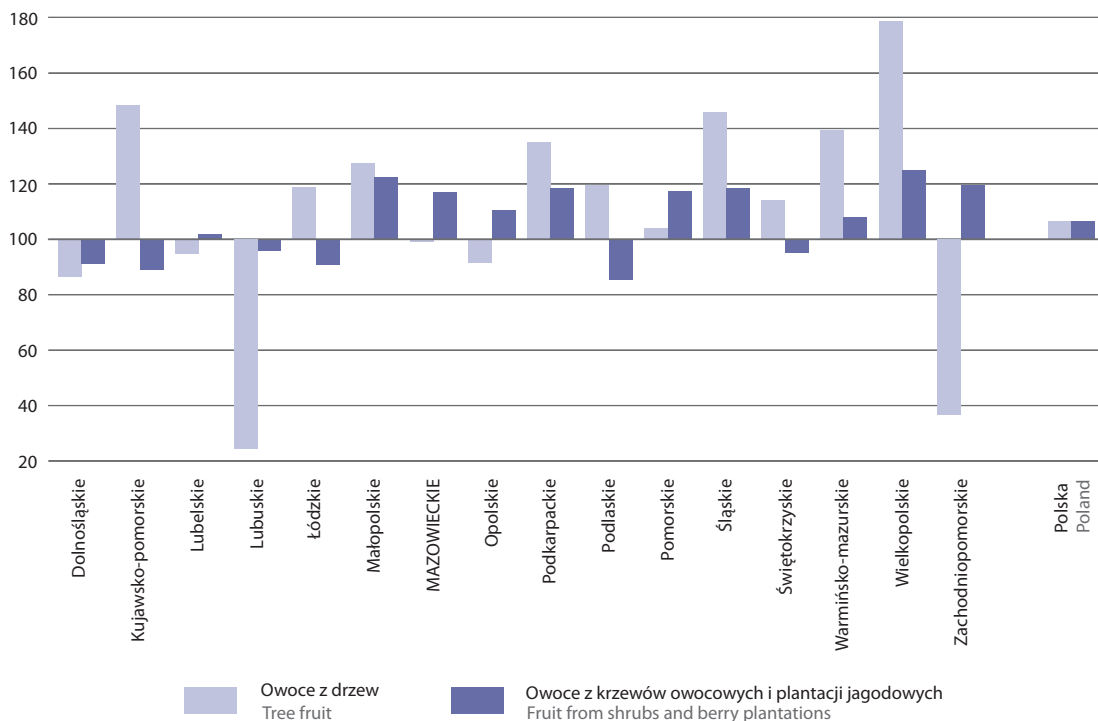
Wykres 11. Zbiory warzyw gruntowych w 2022 r. (rok poprzedni=100)

Chart 11. Production of ground vegetables in 2022 (previous year=100)

Wykres 12. Zbiory owoców z drzew oraz owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2022 r. (rok poprzedni=100)

Chart 12. Production of tree fruit and fruit from shrubs and berry plantations in 2022 (previous year=100)

Nawożenie Fertilization

Zrównoważone nawożenie jest jednym z najważniejszych zabiegów pielęgnacyjnych umożliwiających polepszenie żyzności gleby oraz uzyskanie wysokich plonów.

Według Powszechnego Spisu Rolnego 2020 w województwie mazowieckim w sezonie 2019/20 zużycie nawozów mineralnych, zawierających azot (N), fosfor (P) oraz potas (K), wyniosło 231,7 tys. ton w przeliczeniu na czysty składnik i zwiększyło się o 19,0% w stosunku do roku 2009/10. W tym okresie zużycie nawozów azotowych wzrosło o 5,3%, fosforowych o 14,5%, a potasowych o 59,6%. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych zużyto ogółem 116,7 kg NPK i w porównaniu z sezonem 2009/10 wskaźnik ten zwiększył się o 16,5%. Średnie krajowe zużycie nawozów mineralnych wyniosło 130,5 kg na 1 ha użytków rolnych. Poziom nawożenia w poszczególnych województwach był bardzo zróżnicowany – najwięcej nawozów mineralnych zastosowali rolnicy z województwa opolskiego – 189,5 kg/ha UR, a najmniej z województwa małopolskiego – 84,3 kg/ha UR.

Tablica 4. Zużycie nawozów mineralnych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik w województwie mazowieckim

Table 4. Consumption of mineral and lime fertilizers in terms of pure ingredient in Mazowieckie Voivodship

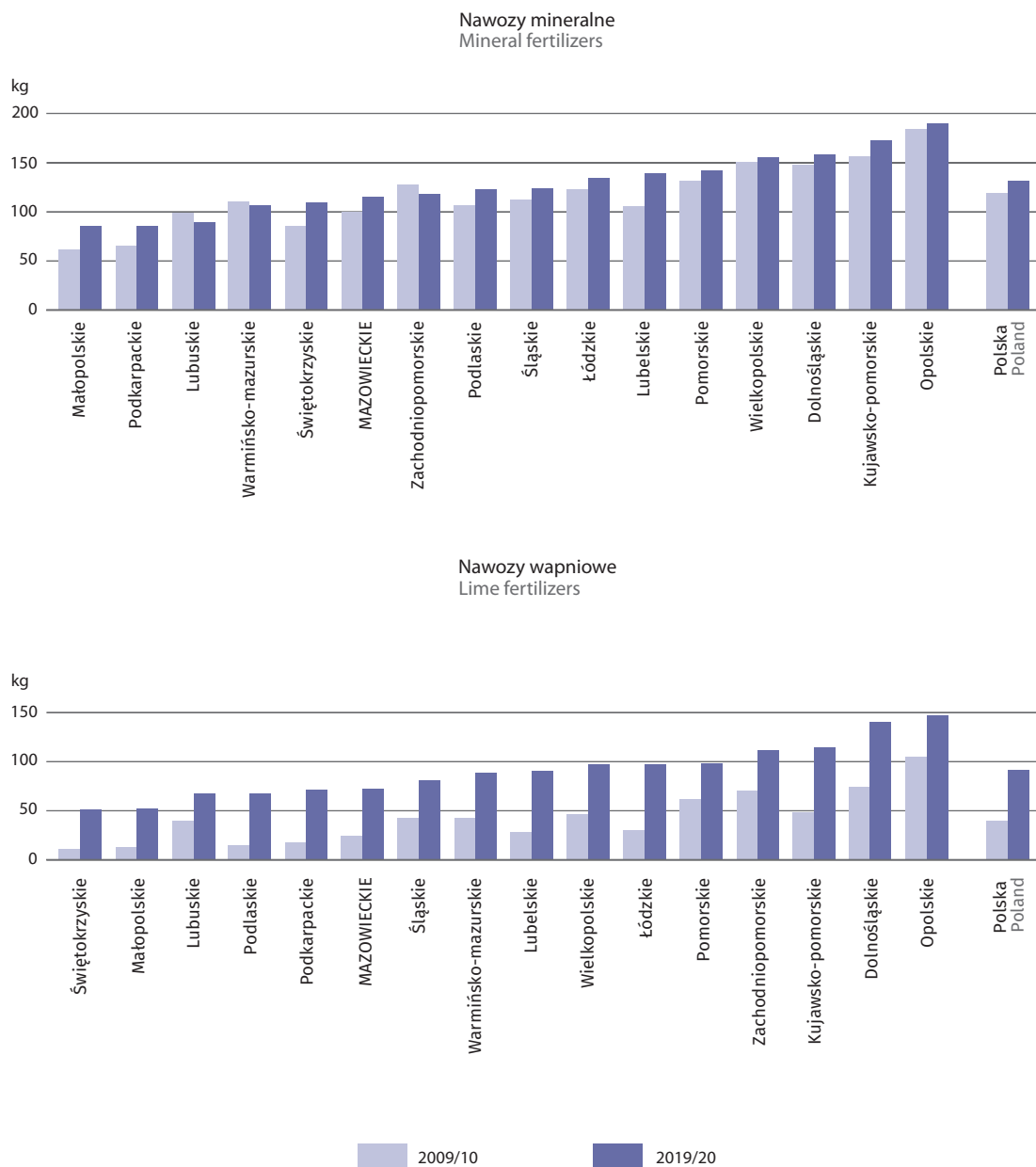
Wyszczególnienie Specification	2009/10 ^a	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 ^a
W tonach In tonnes					
Nawozy mineralne Mineral fertilizers	194729	227516	276891	221796	231684
azotowe nitrogenous	113119	130747	162451	113218	119157
fosforowe phosphatic	39296	36689	42266	39665	45013
potasowe potassic	42314	60080	72173	68913	67514
Nawozy wapniowe Lime fertilizers	45884	63394	99749	232486	140317
Na 1 ha użytków rolnych w kg Per 1 ha of agricultural land in kg					
Nawozy mineralne Mineral fertilizers	100,2	117,3	128,9	111,4	116,7
azotowe nitrogenous	58,2	67,4	75,6	56,8	60,0
fosforowe phosphatic	20,2	18,9	19,7	19,9	22,7
potasowe potassic	21,8	31,0	33,6	34,6	34,0
Nawozy wapniowe Lime fertilizers	23,6	32,7	46,4	116,7	70,7

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.
a Data of the Agricultural Census.

W roku gospodarczym 2019/20 gospodarstwa rolne pod zasiewy zużyły 140,3 tys. ton nawozów wapniowych. Poziom nawożenia wapniowego zwiększył się w ciągu 10 lat ponad 3-krotnie. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wykorzystano 70,7 kg tych nawozów, tj. 3-krotnie więcej niż pod zbiory w roku gospodarczym 2009/10. Największe zużycie nawozów wapniowych na 1 ha użytków rolnych odnotowano w województwie opolskim – 146,0 kg, a najmniejsze w województwie świętokrzyskim – 50,3 kg.

Wykres 13. Zużycie nawozów mineralnych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytkowników rolnych

Chart 13. Consumption of mineral and lime fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land

Ekologiczne gospodarstwa rolne

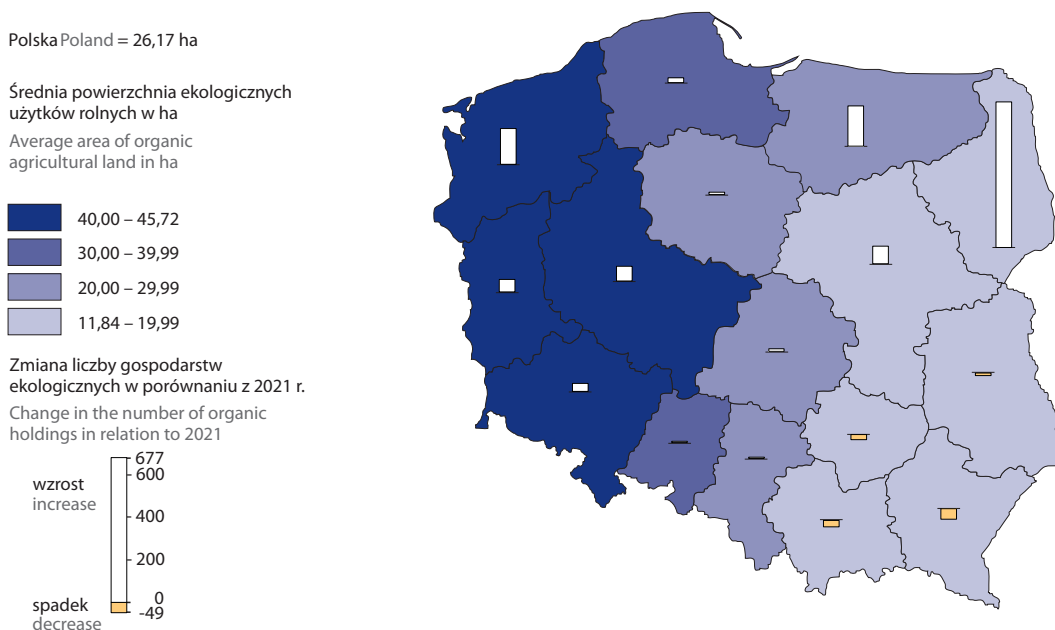
Organic holdings

W województwie mazowieckim na przestrzeni lat 2004–2013 obserwowano dynamiczny rozwój rolnictwa ekologicznego. Liczba gospodarstw stosujących ekologiczne metody produkcji wzrosła 6-krotnie, a powierzchnia ekologicznych użytków rolnych ponad 10-krotnie. Od 2014 r. notuje się tendencję spadkową – co roku zmniejsza się powierzchnia użytków rolnych (z wyjątkiem 2019 i 2021 r.), a w latach 2014, 2015, 2017, 2019 i 2020 również liczba gospodarstw.

W 2022 r. w województwie mazowieckim były 2393 ekologiczne gospodarstwa rolne, z tego 73,3% stanowiły gospodarstwa z certyfikatem, a 26,7% gospodarstwa będące w okresie przestawiania na produkcję ekologiczną. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba gospodarstw ekologicznych była wyższa o 3,5%, w tym gospodarstw z certyfikatem było mniej o 6,6%, a gospodarstw będących w okresie przestawiania na produkcję ekologiczną – więcej o 47,7%.

Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w 2022 r. wyniosła 41,0 tys. ha i zmniejszyła się o 13,5% w porównaniu z 2021 r. Średnia powierzchnia omawianych użytków w gospodarstwach rolnych wyniosła 17,14 ha i w stosunku do roku poprzedniego była mniejsza o 3,38 ha. W kraju przeciętna powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w gospodarstwach wyniosła 26,17 ha. Najwyższą średnią powierzchnię użytków rolnych odnotowano w województwie zachodniopomorskim – 45,72 ha i lubuskim – 45,37 ha, a najniższą w małopolskim – 11,84 ha i podkarpackim – 13,63 ha. Prawie 60% gospodarstw ekologicznych w kraju znajdowało się w 4 województwach: podlaskim (19,1%), warmińsko-mazurskim (17,2%), zachodniopomorskim (12,2%) i mazowieckim (11,3%).

Mapa 6. Ekologiczne gospodarstwa rolne w 2022 r.
Map 6. Organic holdings in 2022

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Zwierzęta gospodarskie

Livestock

Tablica 5. Pogłowie bydła, trzody chlewnej, owiec i drobiu w województwie mazowieckim

Stan w dniu 1 grudnia

Table 5. Stocks of cattle, pigs, sheep and poultry in Mazowieckie Voivodship
As of 1 December

Wyszczególnienie Specification	2010	2019	2020	2021	2022
W sztukach ^a In heads ^a					
Bydło Cattle	1001071	1163456	1143119	1164715	1206169
w tym krowy of which cows	534335	519299	506600	473523	446759
Trzoda chlewna Pigs	1377906	1245855	1315715	1152233	1235675
w tym lochy of which sows	120135	52182	62754	47030	50668
Owce Sheep	5782	7363	8025	10330	10381
w tym maciorki of which ewes	3677	4489	2423	3363	4899
Drób ^b Poultry ^b	19502,1	35884,4	44620,9	41384,0	43181,0
w tym kurzy of which hens	18788,2	33296,4	40800,7	39309,8	40747,4
Na 100 ha użytków rolnych ^c w szt. Per 100 ha of agricultural land ^c in heads					
Bydło Cattle	51,5	58,4	58,3	58,7	60,8
w tym krowy of which cows	27,5	26,1	25,8	23,9	22,5
Trzoda chlewna Pigs	70,9	62,6	67,1	58,0	62,3
w tym lochy of which sows	6,2	2,6	3,2	2,4	2,6
Owce Sheep	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5
w tym maciorki of which ewes	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2
Drób ^b Poultry ^b	1003	1802	2274	2085	2175
w tym kurzy of which hens	966	1672	2080	1980	2053

a W przypadku drobiu – w tysiącach sztuk. b W 2010 r. w wieku powyżej 2 tygodni. c W przypadku 2020, 2021 i 2022 r. według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

a In the case of poultry – in thousand heads. b In 2010 more than 2 weeks. c In the case of 2020, 2021 i 2022 r. according to the preliminary data of the Agricultural Census 2020.

Pogłowie bydła ogółem w grudniu 2022 r. wyniosło 1206,2 tys. sztuk i zwiększyło się o 41,5 tys. sztuk, tj. o 3,6% w stosunku do stanu notowanego w 2021 r. Zwiększenie liczebności stada bydła ogółem wynikało ze wzrostu pogłowia bydła dorosłego w wieku 2 lat i więcej (o 15,7%) oraz cieląt (o 3,9%). Mniej (o 15,7%) było młodego bydła w wieku 1–2 lat. W strukturze pogłowia bydła w skali roku zwiększył się udział cieląt (o 0,1 p. proc.) oraz udział bydła dorosłego w wieku 2 lat i więcej (o 5,3 p. proc.). Zmniejszył się natomiast udział młodego bydła w wieku 1–2 lat (o 5,3 p. proc.). W 2022 r. liczba krów wyniosła 446,8 tys. sztuk i była o 26,8 tys. sztuk, tj. o 5,7% mniejsza w porównaniu z rokiem poprzednim.

Przestrzenne zróżnicowanie chowu bydła wyrażone jego obsadą na 100 ha użytków rolnych wyniosło 61 sztuk i było jednym z największych w kraju, zaraz za województwem podlaskim (96 sztuk) i wielkopolskim (67 sztuk).

Chów bydła koncentruje się głównie w trzech województwach: mazowieckim, wielkopolskim i podlaskim, w których zlokalizowane było blisko 54% krajowego pogłowia bydła, przy czym największy udział miało mazowieckie (18,7%). Najmniej natomiast pogłowia bydła było w województwach: podkarpackim, lubuskim, dolnośląskim i zachodniopomorskim. Udział tych województw w populacji bydła w kraju stanowił od 1,2% do 1,7%. W porównaniu z 2021 r. spadek pogłowia bydła odnotowano w 6 województwach – największy w małopolskim (o 4,9%), natomiast liczebność bydła wzrosła w 10 województwach w granicach od 11,8% w dolnośląskim do 0,5% w zachodniopomorskim.

Pogłowie trzody chlewnej w grudniu 2022 r. wyniosło 1235,7 tys. sztuk i było większe o 83,4 tys. sztuk (o 7,2%) niż przed rokiem. Stado loch na chów liczyło 50,7 tys. sztuk, tj. więcej o 7,7%. Odnotowano wzrost trzody chlewnej we wszystkich grupach użytkowych, w tym największy w grupie trzody chlewnej na ubój (o 12,7%), a następnie w grupie trzody chlewnej na chów (o 7,8%), warchlaków (o 1,9%) i prosiąt (o 0,4%). W porównaniu ze strukturą pogłowia trzody chlewnej zarejestrowaną w grudniu 2021 r. zwiększył się udział zwierząt na ubój (o 2,5 p. proc.) oraz na chów (o 0,02 p. proc.), natomiast zmniejszył się udział prosiąt i warchlaków (odpowiednio o 0,7 p. proc. i 1,8 p. proc.).

Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych wyniosła 62 sztuki. W układzie województw najwyższą obsadą trzody chlewnej charakteryzowało się województwo wielkopolskie – 193 sztuki.

Udział województwa mazowieckiego w krajowym pogłowie trzody chlewnej wyniósł 12,8% (druga lokata w kraju). W 2022 r. ponad 67% pogłowia utrzymywane było w czterech województwach: wielkopolskim, mazowieckim, łódzkim i kujawsko-pomorskim. W układzie regionalnym spadek pogłowia trzody chlewnej w ujęciu rocznym odnotowano w 13 województwach – największy w województwie lubuskim – o 36,4%. Natomiast wzrost wystąpił w województwach: mazowieckim, lubelskim i warmińsko-mazurskim.

Pogłowie drobiu ogółem w grudniu 2022 r. wyniosło 43,2 mln sztuk i było większe o 1,8 mln sztuk, tj. o 4,3% w stosunku do 2021 r. W strukturze drobiu ogółem 94,4% stanowił drób kurzy, w tym nioski – 18,9%. Udział województwa mazowieckiego w krajowej populacji drobiu wyniósł 21,7% i był, po województwie wielkopolskim (23,0%), jednym z największych w kraju. W stosunku do poprzedniego roku zwiększyła się liczba drobiu kurzego o 3,7%, w tym kur niosek o 21,0%. Więcej było również indyków oraz kaczek i innych odpowiednio o 23,2% oraz 12,6%, a mniej było gęsi – o 55,0%. W porównaniu z 2021 r. spadek pogłowia drobiu ogółem odnotowano w 8 województwach – największy w śląskim (o 11,9%), natomiast liczba drobiu najbardziej wzrosła w województwach świętokrzyskim (o 27,9%) i lubelskim (o 22,0%).

Obsada drobiu ogółem na 100 ha użytków rolnych wyniosła 2175 sztuk, co uplasowało województwo mazowieckie na drugim miejscu po województwie wielkopolskim – 2569 sztuk.

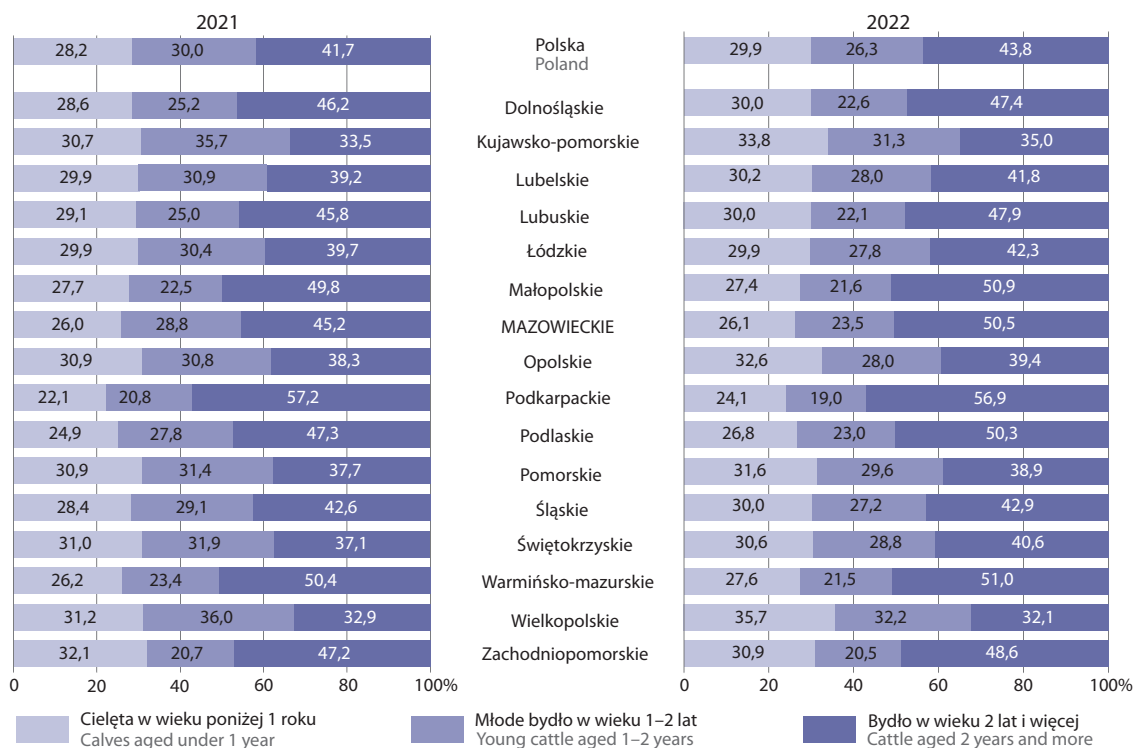
Pogłowie owiec w grudniu 2022 r. wyniosło 10,4 tys. sztuk i zwiększyło się w porównaniu ze stanem notowanym przed rokiem o 51 sztuk, tj. o 0,5%. Maciorki stanowiły 47,2% ogółu owiec i w stosunku do 2021 r. ich udział zwiększył się o 14,6 p. proc. Udział województwa mazowieckiego w krajowej populacji owiec wyniósł 3,9%. Najwięcej owiec utrzymywano w województwie małopolskim, co stanowiło 25,2% krajowej hodowli tych zwierząt. Wzrost pogłowia owiec odnotowano w 7 województwach – największy w województwie opolskim – o 27,0%.

Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych wyniosła 0,5 sztuk i była najniższa w kraju. Najwięcej owiec na 100 ha użytków rolnych było w województwie małopolskim – 12 sztuk.

Wykres 14. Struktura bydła według grup wiekowo-użytkowych

Stan w dniu 1 grudnia

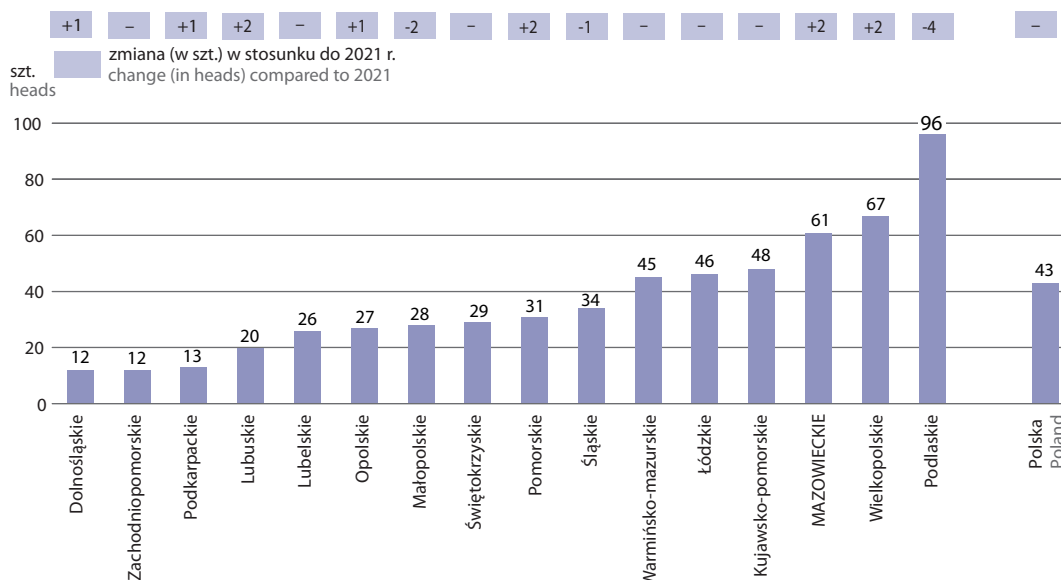
Chart 14. Structure of cattle by age and utility groups
As of 1 December

Wykres 15. Bydło na 100 ha użytków rolnych^a w 2022 r.

Stan w dniu 1 grudnia

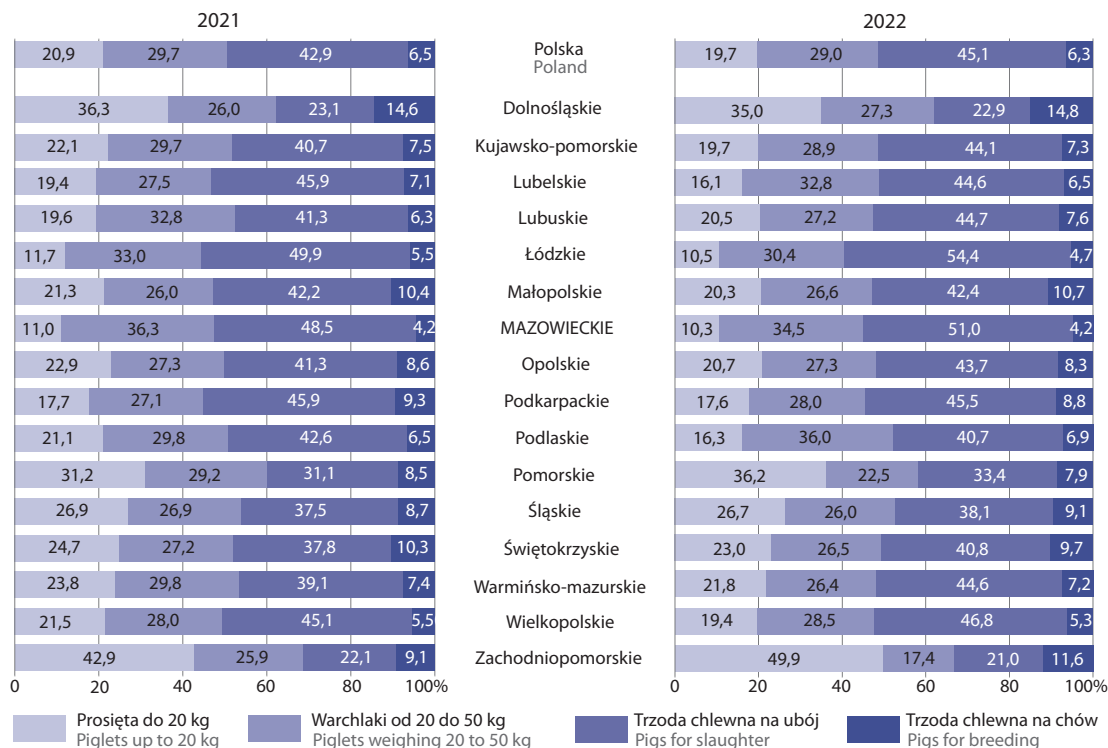
Chart 15. Cattle per 100 ha of agricultural land^a in 2022
As of 1 December

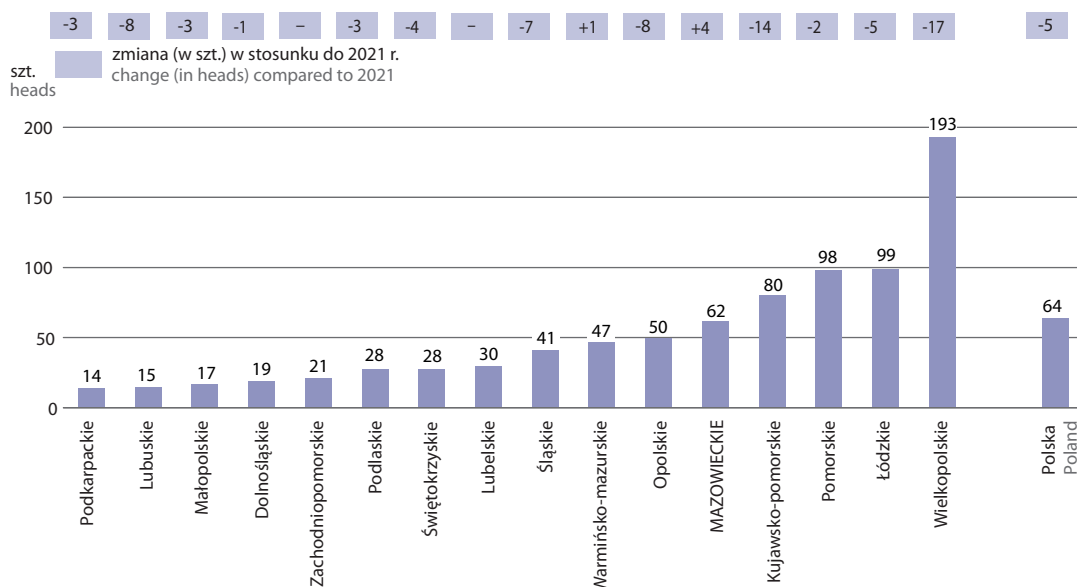
^a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.
a The area of agricultural land as of 1 June 2020 was adopted as the basis for the calculations.

Wykres 16. Struktura trzody chlewnej według grup produkcyjno-użytkowych

Stan w dniu 1 grudnia

Chart 16. Structure of pigs by production and utility groups
As of 1 December**Wykres 17. Trzoda chlewna na 100 ha użytków rolnych^a w 2022 r.**

Stan w dniu 1 grudnia

Chart 17. Pigs per 100 ha of agricultural land^a in 2022
As of 1 December

a Jako podstawę przeliczeń przyjęto powierzchnię użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.
 a The area of agricultural land as of 1 June 2020 was adopted as the basis for the calculations.

Produkcja zwierzęca

Animal production

W 2022 r. w województwie mazowieckim łączna produkcja żywca rzeźnego w wadze żywej wyniosła 1803,3 tys. ton i była o 6,0% większa niż w 2021 r. Wzrosła produkcja żywca drobiowego o 10,3%, natomiast spadła wieprzowego – o 1,8% oraz wołowego – o 0,5%. W ogólnej produkcji żywca rzeźnego największy udział miał żywiec drobiowy – 68,2%, a następnie wieprzowy – 21,5% i wołowy – 10,2%; żywiec koński i barani stanowił odpowiednio 0,1% i 0,02%. Ponad 44% krajowej produkcji żywca rzeźnego skupione było w dwóch województwach, tj. mazowieckim i wielkopolskim.

Produkcja mleka krowiego w województwie mazowieckim w 2022 r. wyniosła 3505,5 mln litrów i była o 3,7% wyższa od uzyskanej w 2021 r. Równocześnie zwiększył się przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy – o 823 litrów, tj. o 12,1% (z 6824 do 7647 litrów). Mazowieckie to region o największym udziale w krajowej produkcji mleka krowiego – 23,7%, a w latach 2010–2021 wskaźnik ten utrzymywał się na poziomie 21–23%. Drugie miejsce miało województwo podlaskie, które charakteryzowało się również wysokim udziałem – 22,8%.

Tablica 6. Produkcja ważniejszych produktów zwierzęcych w województwie mazowieckim
Table 6. Production of main animal products in Mazowieckie Voivodship

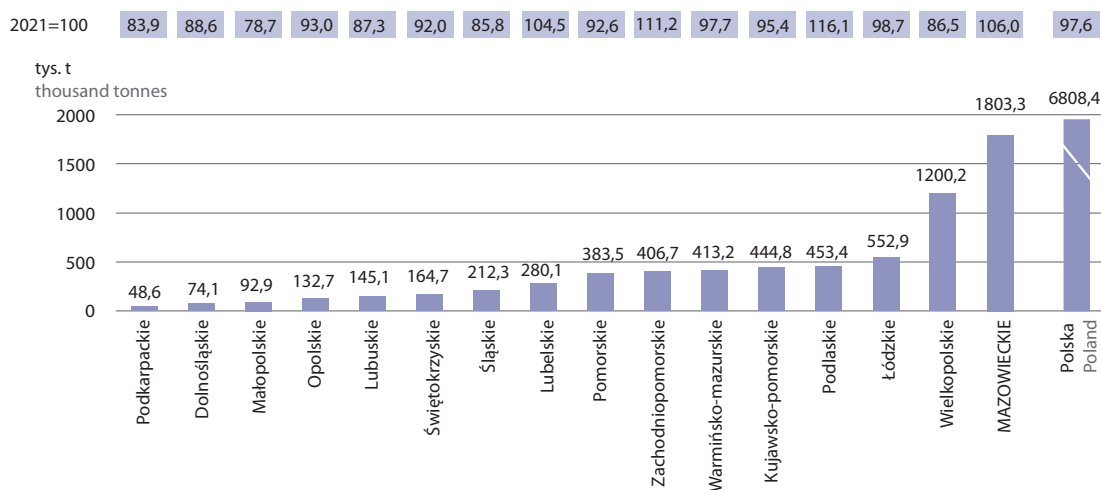
Wyszczególnienie Specification	2010	2019	2020	2021	2022
Żywiec rzeźny w tys. t ^a Animals for slaughter in thousand tonnes ^a	725,5	1515,3	1920,8	1701,9	1803,3
w tym: of which:					
wołowy beef	122,2	176,7	179,9	185,1	184,2
wieprzowy pork	252,4	313,4	374,7	395,1	388,0
barani mutton	0,1	0,4	0,4	0,4	0,4
koński horseflesh	7,8	4,3	3,8	2,9	2,2
drobiowy poultry	326,4	1021,1	1361,6	1115,5	1230,4
Mleko krowie: Cows' milk:					
w milionach litrów in million litres	2772,9	3301,8	3087,4	3381,5	3505,5
przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l average annual quantity of milk per cow in litres	5216	6192	5990	6824	7647
Jaja kurcze: Hen eggs:					
w milionach sztuk in million units	1608,0	1773,7	1975,8	1536,0	2248,1
przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury niośki w szt. average annual number of eggs per laying hen in units	211	174	228	216	267

a Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki; w wadze żywej.
a Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits; in live weight.

Produkcja jaj kurzych w 2022 r. wyniosła 2248,1 mln sztuk i była wyższa od uzyskanej w poprzednim roku o 712,1 mln sztuk, tj. o 46,4%. Z ogółu wyprodukowanych jaj kurzych 68,9% stanowiły jaja konsumpcyjne, a 31,1% jaja wylęgowe. W skali roku odnotowano wzrost zarówno dla jaj wylęgowych, jak i konsumpcyjnych – odpowiednio o 93,5% i 31,9%. Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nioski zwiększyła się o 23,6%, tj. z 216 jaj w 2021 r. do 267 jaj w 2022 r. Podobnie jak w latach wcześniejszych, najwięcej jaj wyprodukowano w województwie wielkopolskim i mazowieckim – udział w produkcji krajowej wyniósł odpowiednio 41,5% i 18,9%. Ponadto mazowieckie specjalizuje się w produkcji jaj wylęgowych – skąd pochodzi 37,8% krajowej produkcji, a wielkopolskie w produkcji jaj konsumpcyjnych – 46,5%.

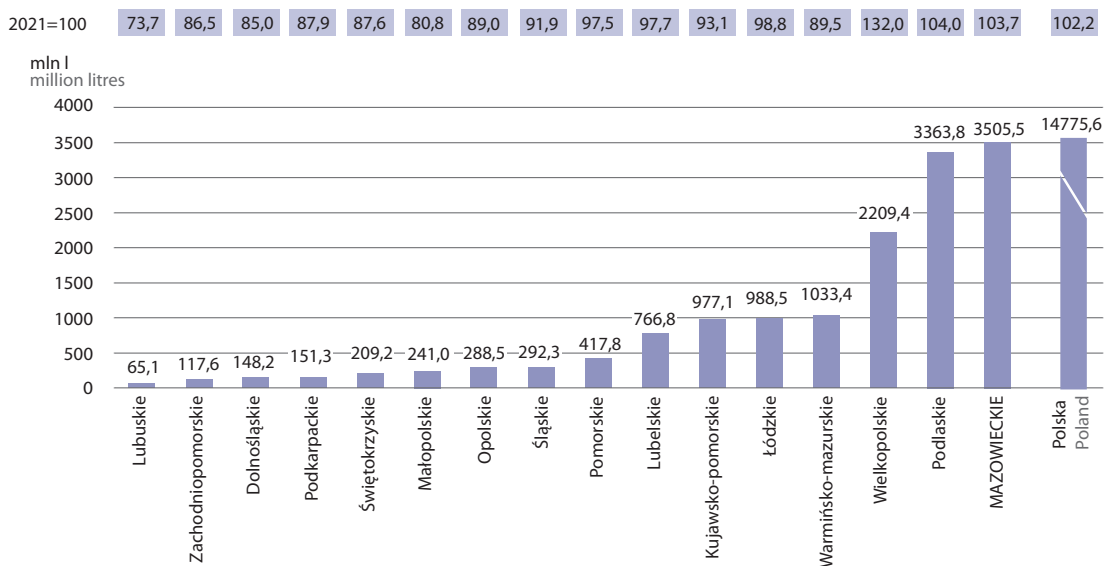
Wykres 18. Produkcja żywa rzeźnego w wadze żywej w 2022 r.

Chart 18. Production of animals for slaughter in live weight in 2022

Wykres 19. Produkcja mleka krowiego w 2022 r.

Chart 19. Production of cows' milk in 2022

Skup produktów rolnych

Procurement of agricultural products

W 2022 r. w województwie mazowieckim ogólna wartość produktów rolnych dostarczonych do skupu wyniosła 22780,6 mln zł i była o 53,2% większa niż przed rokiem. Udział w krajowej wartości skupu wyniósł 20,6%. Produkty zwierzęce stanowiły 78,7% wartości skupionych produktów rolnych, a ich wartość w skali roku zwiększyła się o 55,9%. Wzrost wartości skupu odnotowano również dla produktów roślinnych – o 44,0%. Udział województwa mazowieckiego w krajowej wartości skupu produktów zwierzęcych wyniósł 23,3%, a w wartości skupu produktów roślinnych – 14,4%.

Tablica 7.
Table 7.

Skup wybranych produktów rolnych w województwie mazowieckim
Procurement of selected agricultural products in Mazowieckie Voidodship

Wyszczególnienie Specification	2010	2019	2020	2021	2022
Zboża podstawowe ^a w t Basic cereals ^a in tonnes	458325	539483	699679	580969	626923
w tym: of which:					
pszenica wheat	301324	382702	469989	379937	438202
żyto rye	72202	86725	100353	78771	67595
Ziemniaki w t Potatoes in tonnes	55054	83291	107033	109183	71987
Buraki cukrowe w t Sugar beets in tonnes	498452	1110853	1065482	1119111	1079939
Rzepak i rzepik przemysłowy w t Rape and turnip rape industrial in tonnes	89085	96585	165426	94986	72566
Warzywa w t Vegetables in tonnes	175066	230300	202205	175003	253632
Owoce w t Fruit in tonnes	693168	1306090	1378286	1593567	1807349
Żywiec rzeźny w wadze żywej w t Animals for slaughter in live weight in tonnes	628093	1457534	1571170	1561381	1692544
w tym: of which:					
bydło (bez cieląt) cattle (excluding calves)	99083	129046	127942	112512	134280
trzoda chlewna pigs	209373	306971	380909	441497	426396
drób poultry	311557	1018139	1059735	1004383	1129316
Mleko krowie w tys. l Cows' milk in thousand litres	1770083	2580788	2626756	2624478	2656453
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt. Consumer hen eggs in thousand units	300681	113153	25448	110852	185268

^a Łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego.
^a Including cereal mixed, excluding sowing seed.

W województwie mazowieckim w 2022 r. skup podstawowych produktów rolnych w porównaniu z poprzednim rokiem był zdecydowanie mniejszy w przypadku ziemniaków (o 34,1%) oraz rzepaku i rzepiku przemysłowego (o 23,6%). Mniej skupiono również buraków cukrowych (o 3,5%). Natomiast

znaczny wzrost skupu odnotowano dla warzyw (o 44,9%) oraz większy niż przed rokiem był skup owoców (o 13,4%). Odnosząc się do skupu krajowego największy udział w skupie ziemniaków i buraków cukrowych miało województwo wielkopolskie – odpowiednio 27,1% i 24,0%, a w skupie rzepaku i rzepiku przemysłowego województwo opolskie – 14,8%. Wśród województw najwięcej warzyw skupiono w województwie kujawsko-pomorskim – 25,0%, a owoców w województwie mazowieckim – 53,3%.

W województwie mazowieckim w 2022 r. skup zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) wyniósł 626,9 tys. ton i był o 7,9% większy niż w 2021 r. Skupiono 438,2 tys. ton ziarna pszenicy, a żyta 67,6 tys. ton, tj. stosownie więcej o 15,3% i mniej o 14,2%. W 2022 r. udział skupu zbóż od producentów z województwa mazowieckiego stanowił 7,4% skupu krajowego, przy czym pszenicy – 7,7%, a żyta – 10,4%. Najwięcej zbóż skupiono w województwie wielkopolskim – 12,4%.

W 2022 r. skupiono 1692,5 tys. ton żywca rzeźnego (w wadze żywej), czyli o 8,4% więcej niż w roku poprzednim. Podaż żywca wieprzowego wyniosła 426,4 tys. ton i w skali roku była niższa o 3,4%. Żywca wołowego skupiono 134,3 tys. ton, a drobiowego 1129,3 tys. ton, tj. odpowiednio więcej o 19,3% i o 12,4%. Dostarczony do skupu przez producentów z województwa mazowieckiego żywiec rzeźny ogółem stanowił 24,9% skupu krajowego, w tym wieprzowy – 17,9%, wołowy – 18,0%, a drobiowy – 30,9%. Największy udział w skupie żywca rzeźnego wieprzowego i wołowego miało województwo wielkopolskie – odpowiednio 23,1% i 25,9%, a żywca drobiowego województwo mazowieckie.

Skup mleka krowiego w województwie mazowieckim w 2022 r. wyniósł 2656,5 mln litrów i był większy o 1,2% niż rok wcześniej. W latach 2010–2022 dostawy mleka do skupu od mazowieckich producentów stanowiły co roku ponad 20% ogólnokrajowego skupu tego surowca; w 2022 r. udział ten wyniósł 21,3%. W porównaniu z 2021 r. o 67,1% zwiększył się skup jaj kurzych konsumpcyjnych (do 185,3 mln sztuk), jak również skup jaj kurzych wylęgowych – o 63,7% (do 445,1 mln sztuk).

W województwie mazowieckim wartość skupu produktów rolnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wyniosła 11477 zł i w porównaniu z 2021 r. była o 3988 zł, tj. o 53,3% większa, a w stosunku do 2010 r. większa ponad trzy i pół razy. W podziale terytorialnym najwyższą wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych poza województwem mazowieckim odnotowano w województwie wielkopolskim – 10930 zł, a wyższą wartość od średniej krajowej, która wyniosła 7404 zł odnotowano jeszcze w 4 województwach: łódzkim, podlaskim, kujawsko-pomorskim i pomorskim.

Tablica 8. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych (ceny bieżące^a) w województwie mazowieckim

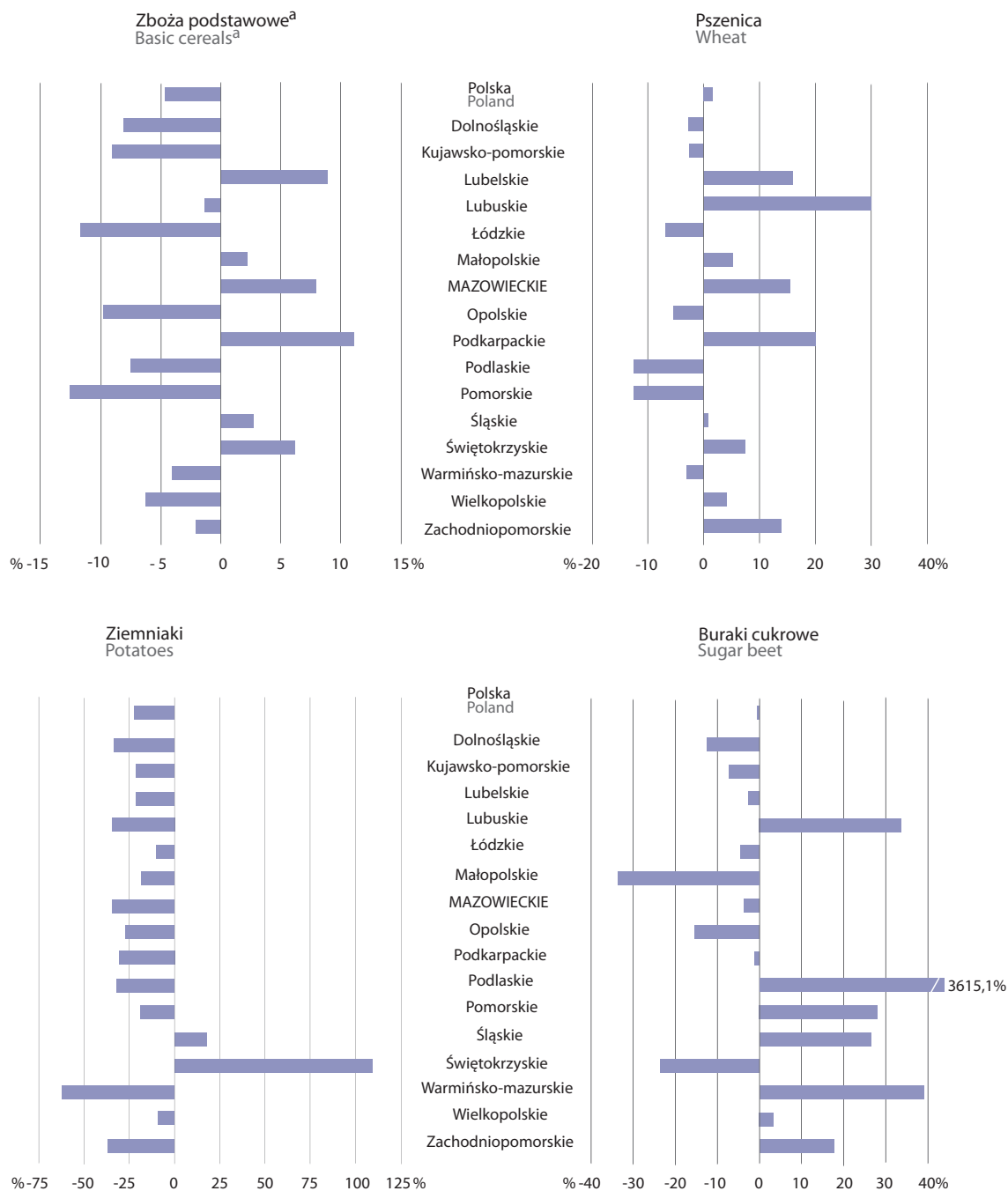
Table 8. Procurement value of agricultural products per 1 ha of agricultural land (current prices^a) in Mazowieckie Voivodship

Wyszczególnienie Specification	2010	2019	2020	2021	2022
	w zł in PLN				
OGÓŁEM TOTAL	3114	6454	6849	7489	11477
Produkty roślinne Crop products	829	1460	1646	1700	2449
Produkty zwierzęce Animal products	2285	4994	5203	5789	9028

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT.
a Paid to suppliers; excluding VAT.

Wykres 20. Zmiany w skupie wybranych produktów roślinnych w 2022 r. (wzrost/spadek w stosunku do 2021 r.)

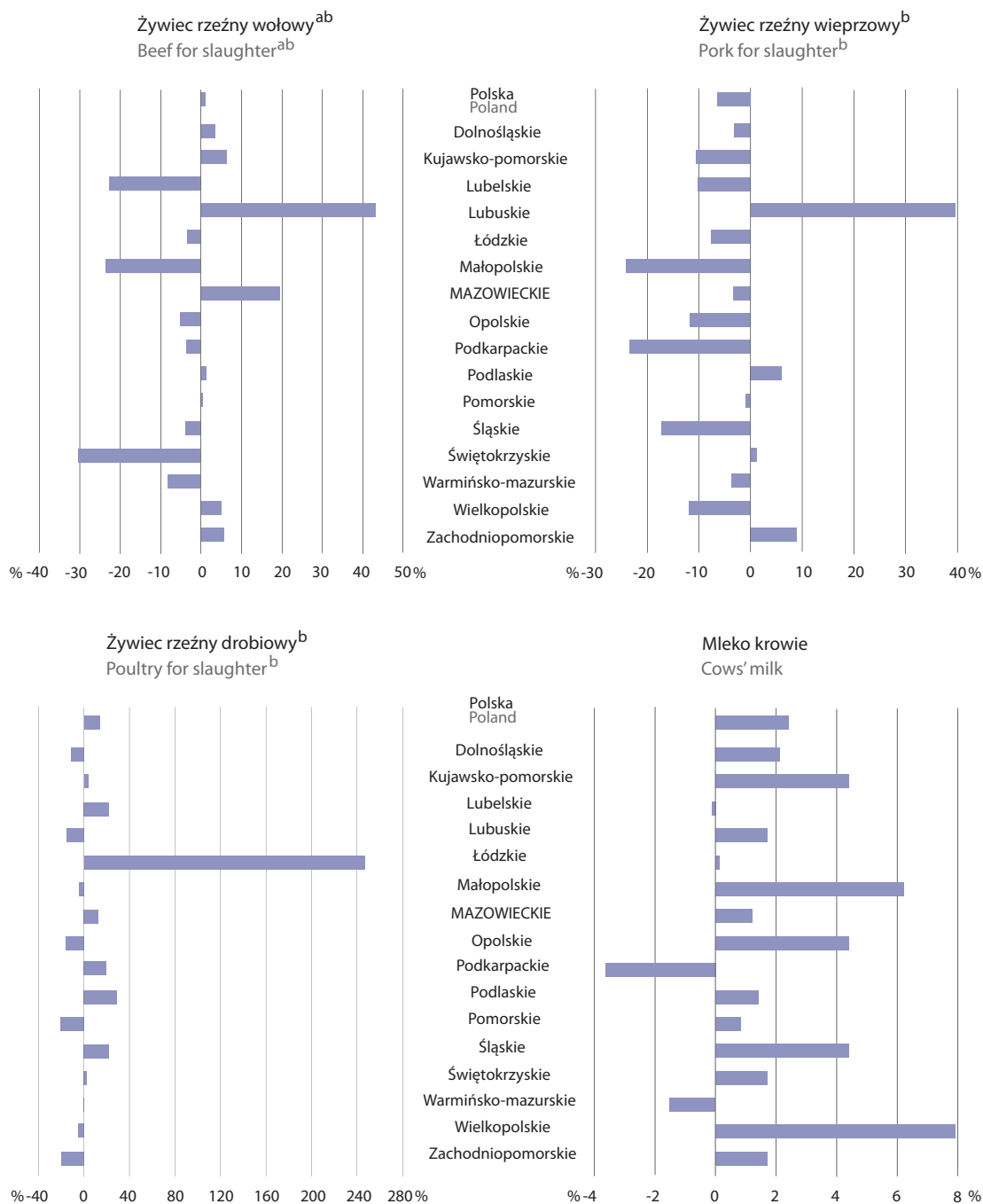
Chart 20. Changes in procurement of selected crop products in 2022 (increase/decrease compared to 2021)

a łącznie z mieszkankami zbożowymi, bez ziarna siewnego.
a Including cereal mixed, excluding sowing seed.

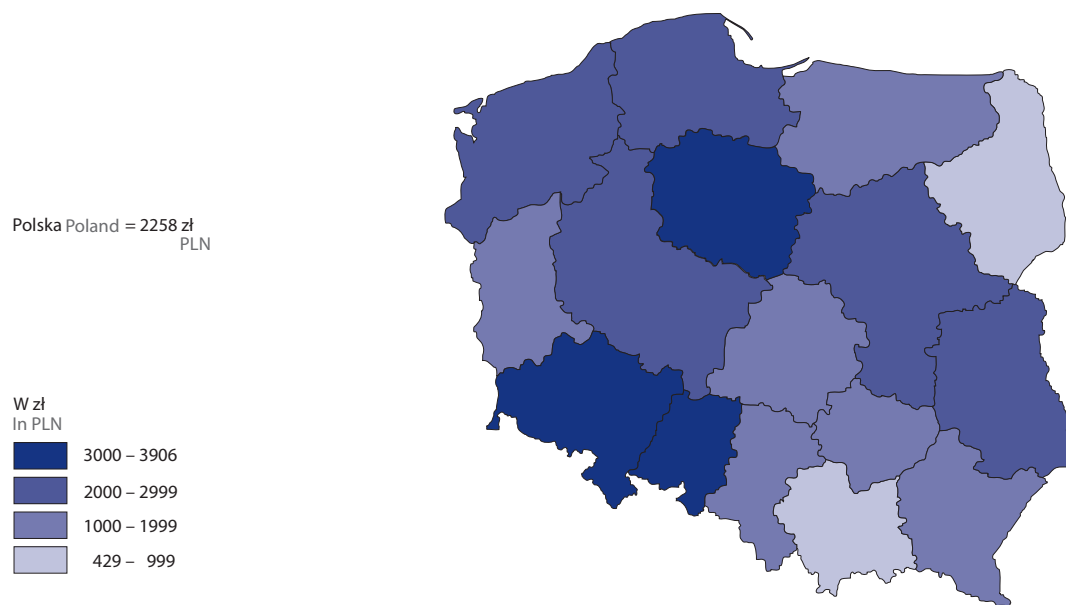
Wykres 21. Zmiany w skupie wybranych produktów zwierzęcych w 2022 r. (wzrost/spadek w stosunku do 2021 r.)

Chart 21. Changes in procurement of selected animal products in 2022 (increase/decrease compared to 2021)

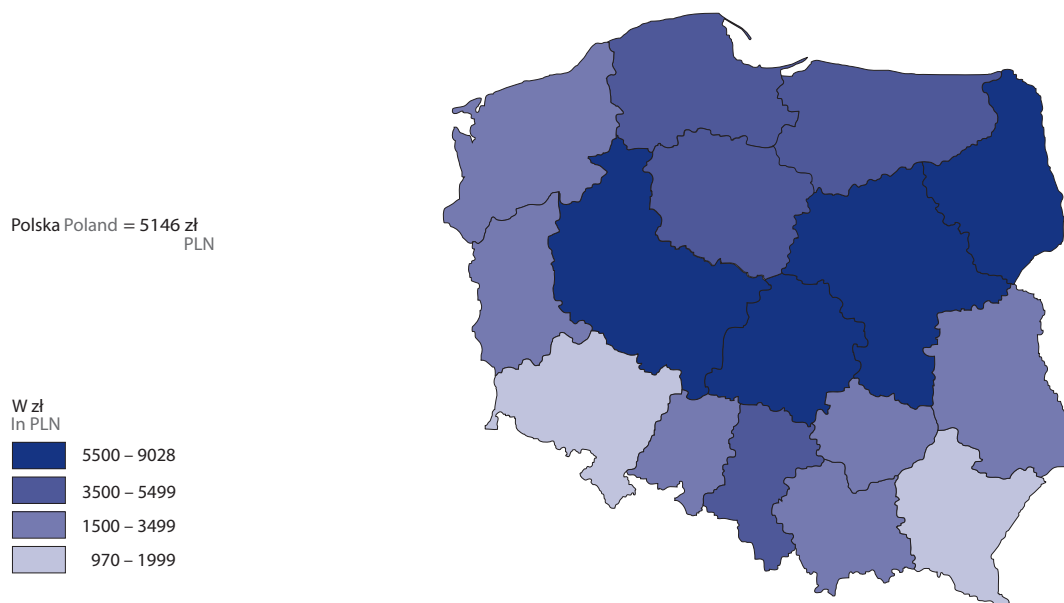

a łącznie z cielęcym, b W wadze żywej.
a With veal, b In live weight.

Mapa 7. Wartość skupu produktów roślinnych na 1 ha użytków rolnych w 2022 r.
Map 7. Procurement value of crop products per 1 ha of agricultural land in 2022

Mapa 8. Wartość skupu produktów zwierzęcych na 1 ha użytków rolnych w 2022 r.
Map 8. Procurement value of animal products per 1 ha of agricultural land in 2022

Ceny produktów rolnych w skupie

Procurement prices of agricultural products

W 2022 r. w województwie mazowieckim na rynku rolnym przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych ukształtowały się powyżej poziomu sprzed roku.

Przeciętna cena pszenicy konsumpcyjnej i paszowej (bez ziarna siewnego) w skupie w województwie mazowieckim w 2022 r. wyniosła 148,53 zł za 1 dt i była o 49,8% wyższa niż w 2021 r. oraz niższa od średniej krajowej o 2,3%. Za 1 dt pszenicy najczęściej płacono w województwie kujawsko-pomorskim – 158,37 zł, najmniej zaś w województwie podkarpackim – 142,00 zł. W porównaniu z 2021 r. cena skupu pszenicy najbardziej wzrosła w województwie kujawsko-pomorskim i pomorskim (odpowiednio o 63,3% i 60,7%).

W 2022 r. średnia cena skupu żyta kształtowała się na poziomie znacznie wyższym niż przed rokiem. Za 1 dt żyta płacono 119,29 zł, tj. więcej o 56,1%. W porównaniu ze średnią krajową cena żyta była niższa o 1,2%. Najwięcej za żyto w skupie płacono w województwie zachodniopomorskim – 131,41 zł, a najmniej w małopolskim – 107,07 zł. W stosunku do 2021 r. największy wzrost ceny skupu żyta odnotowano w województwie zachodniopomorskim i świętokrzyskim (odpowiednio o 71,2% i 68,0%).

W 2022 r. w skupie za ziemniaki jadalne (bez wczesnych) płacono średnio 94,99 zł za 1 dt, tj. więcej o 21,5% niż przed rokiem. W porównaniu ze średnią w kraju w województwie mazowieckim ziemniaki były droższe o 5,1%. Za ziemniaki w skupie najwyższą cenę uzyskano w województwie wielkopolskim – 108,47 zł, a najniższą w warmińsko-mazurskim – 66,31 zł. Największy wzrost ceny skupu ziemniaków w stosunku do roku poprzedniego zanotowano w województwie kujawsko-pomorskim i zachodniopomorskim (odpowiednio o 69,1% i 57,3%).

Tablica 9.
Table 9.

Przeciętne ceny skupu wybranych produktów rolnych w województwie mazowieckim
Average prices of selected agricultural products in Mazowieckie Voivodship

Wyszczególnienie Specification	2010	2019	2020	2021	2022
	w zł in PLN				
Pszenvica (bez ziarna siewnego) – za 1 dt Wheat (excluding sowing seed) – per dt	60,86	75,19	76,04	99,16	148,53
Żyto (bez ziarna siewnego) – za 1 dt Rye (excluding sowing seed) – per dt	42,41	58,40	49,57	76,44	119,29
Ziemniaki jadalne (bez wczesnych) – za 1 dt Edible potatoes (excluding early kinds) – per dt	66,19	114,96	84,48	78,16	94,99
Buraki cukrowe – za 1 dt Sugar beets – per dt	11,12	11,28	10,78	13,01	21,23
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt Rape and turnip rape industrail – per dt	133,58	154,69	165,93	238,29	306,26
Żywiec rzeźny w wadze żywej – za 1 kg: Animals for slaughter in live weight – per kg:					
bydło (bez cieląt) cattle (excluding calves)	4,35	6,33	6,45	7,52	10,32
cielęta calves	8,66	8,44	8,21	9,78	11,21
trzoda chlewna pigs	3,92	5,45	5,20	4,95	6,99
drób poultry	3,21	3,57	3,36	3,96	5,96
Mleko krowie – za 1 l Cows' milk – per l	1,06	1,35	1,37	1,57	2,30
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt. Consumer hen eggs – per unit	0,19	0,18	0,20	0,29	0,47

Przeciętna cena skupu buraków cukrowych wyniosła 21,23 zł za 1 dt i była o 63,2% wyższa w stosunku do 2021 r. i o 8,9% wyższa niż średnia w kraju. Najwyższą cenę tego produktu odnotowano w województwie lubelskim – 23,74 zł, a najniższą w małopolskim i świętokrzyskim – po 11,85 zł. W porównaniu z rokiem poprzednim cena skupu buraków cukrowych najbardziej wzrosła w województwie podkarpackim i lubelskim (odpowiednio o 82,8% i 74,4%).

W 2022 r. w województwie mazowieckim za 1 dt rzepaku i rzepiku przemysłowego w skupie płacono średnio 306,26 zł i było to o 28,5% więcej niż w roku ubiegłym i o 2,6% mniej niż płacono średnio w kraju. Najwyższą cenę skupu tego surowca uzyskano w województwie pomorskim – 328,95 zł, a najniższą w podkarpackim – 294,72 zł. Największy wzrost ceny za ten produkt odnotowano w województwie pomorskim i warmińsko-mazurskim (odpowiednio o 46,5% i 45,1%).

Ceny skupu podstawowych gatunków warzyw były w większości wyższe niż w 2021 r. Za 1 dt kapusty płacono 159,29 zł, tj. więcej o 23,0%, cebuli – 112,69 zł, tj. więcej o 55,2%, pomidorów – 423,03 zł, tj. więcej o 35,3%, papryki – 398,03 zł, tj. więcej o 37,8% i marchwi – 69,91 zł, tj. więcej o 11,4%. Niższa niż przed rokiem była natomiast cena ogórków – 259,33 zł, tj. mniej o 1,2%.

Ceny skupu owoców z drzew i krzewów owocowych w wielu przypadkach były wyższe niż przed rokiem. Najbardziej wzrosły ceny porzeczek – o 52,9% i wiśni – o 51,3%. Wyższe były także ceny skupu truskawek – o 44,7%, agrestu – o 20,2%, czereśni – o 18,2% oraz jabłek – o 8,8%. Niższe natomiast były ceny skupu śliwek, gruszek i malin – odpowiednio o: 8,3%, 6,0% i 0,1%.

Średnia cena skupu żywca wołowego w wadze żywej w 2022 r. wyniosła 10,32 zł za 1 kg i była o 37,2% wyższa w porównaniu z 2021 r. Cena za ten surowiec uzyskana w województwie mazowieckim była niższa niż przeciętna w kraju o 1,5%. Za żywca wołowego najczęściej płacono w województwie zachodniopomorskim – 11,73 zł za 1 kg, a najmniej w dolnośląskim – 9,19 zł. Największy wzrost ceny skupu w stosunku do 2021 r. zarejestrowano w województwie śląskim i lubuskim (odpowiednio o 69,8% i 45,2%).

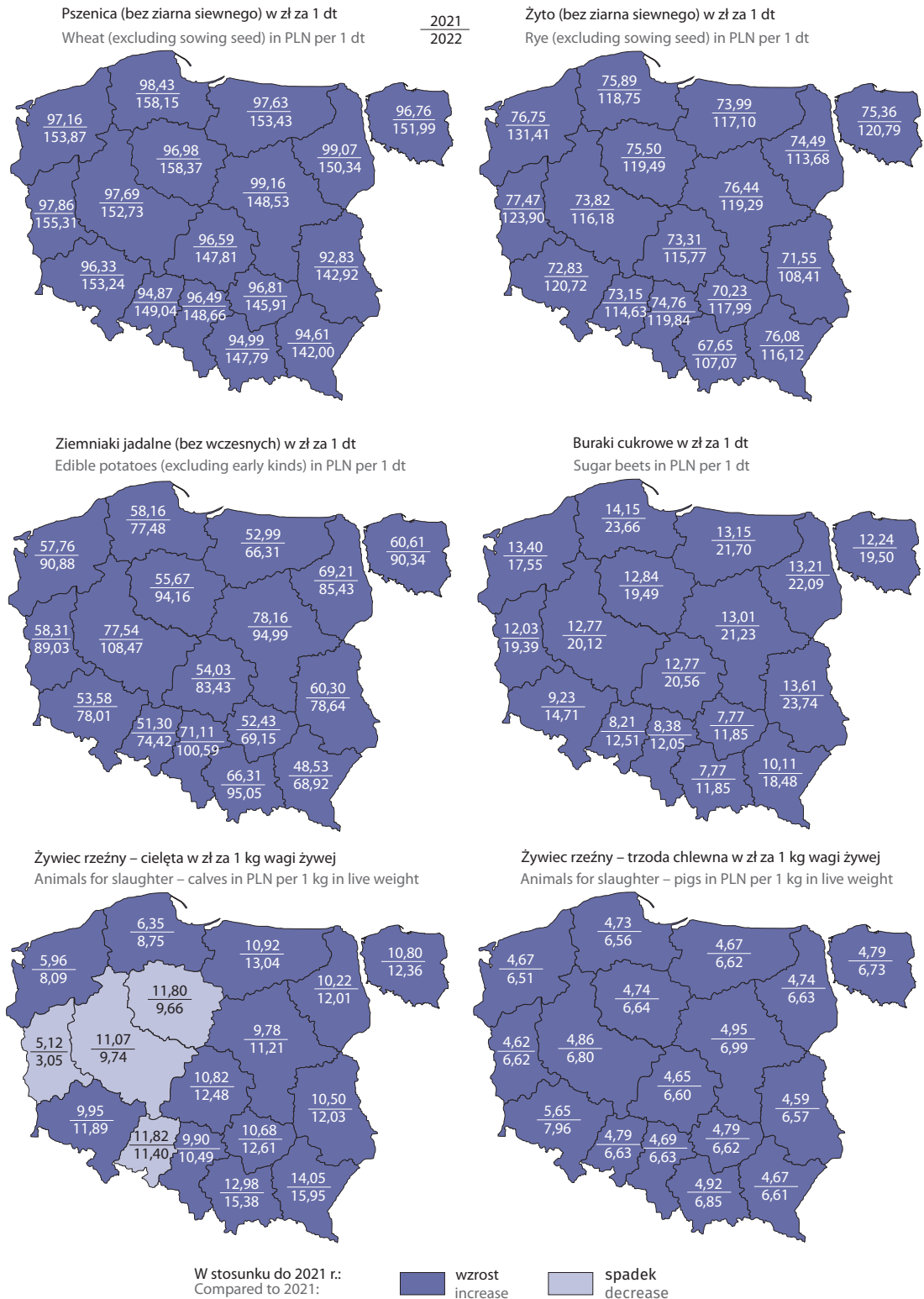
W województwie mazowieckim przeciętnie za 1 kg cieląt płacono 11,21 zł i było to o 14,6% więcej niż w 2021 r. i o 9,3% mniej niż średnio w kraju. Najwyższą cenę tego surowca uzyskano w województwie podkarpackim – 15,95 zł, a najniższą w lubuskim – 3,05 zł. W 4 województwach odnotowano spadek ceny cieląt w stosunku do roku poprzedniego – największy w województwie lubuskim – o 40,4%. Natomiast największy wzrost ceny tego surowca wystąpił w województwie pomorskim i zachodniopomorskim (odpowiednio o 37,8% i 35,7%).

Cena skupu żywca wieprzowego w wadze żywej w 2022 r. ukształtowała się na poziomie wyższym niż przed rokiem. Za 1 kg żywca rzeźnego wieprzowego płacono średnio 6,99 zł, tj. więcej o 41,2%. Średnia cena skupu żywca wieprzowego była wyższa od średniej ceny w kraju o 3,9%. Najwyższą cenę za skup tego surowca uzyskano w województwie dolnośląskim – 7,96 zł, a najniższą w zachodniopomorskim – 6,51 zł. Natomiast największy wzrost ceny skupu w stosunku do roku 2021 odnotowano w województwie lubuskim i lubelskim (odpowiednio o 43,3% i 43,1%).

Przeciętna cena skupu drobiu rzeźnego w 2022 r. wyniosła 5,96 zł za 1 kg i w porównaniu z ubiegłoroczną wzrosła o 50,5%. Cena za 1 kg żywca drobiowego w województwie mazowieckim była o 3,2% niższa od średniej ceny w kraju. Za żywca drobiowego najczęściej płacono w województwie warmińsko-mazurskim – 7,57 zł, a najmniej w województwie śląskim – 5,25 zł. Największy wzrost ceny skupu w stosunku do 2021 r. zarejestrowano w województwie lubuskim i łódzkim (odpowiednio o 52,5% i 51,0%).

W 2022 r. w województwie mazowieckim za 1 litr mleka płacono 2,30 zł, tj. o 46,5% więcej niż w 2021 r. i o 0,4% mniej niż średnio w kraju. Najwyższą cenę za mleko w skupie odnotowano w województwie podlaskim – 2,41 zł, a najniższą w małopolskim – 2,12 zł. Największy wzrost ceny za ten produkt w stosunku do roku poprzedniego wystąpił w województwie podkarpackim i śląskim (odpowiednio o 52,0% i 50,0%).

Mapa 9. Przeciętne ceny skupu wybranych produktów rolnych
 Map 9. Average procurement prices of selected agricultural products

Globalna produkcja rolnicza

Gross agricultural output

W 2021 r. w województwie mazowieckim globalna produkcja rolnicza osiągnęła wartość 23,6 mld zł (w cenach stałych) i w porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się o 0,7%, o czym zadecydowała wyższa wartość produkcji roślinnej (o 11,2%). Wartość produkcji zwierzęcej spadła o 6,6%. Udział produkcji roślinnej i zwierzęcej w strukturze globalnej produkcji rolniczej stanowił odpowiednio 45,1% i 54,9%. Spadła natomiast produkcja końcowa i towarowa odpowiednio o 2,3% i 1,8%. Udział województwa w krajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 18,5%, końcowej – 19,5%, a towarowej – 19,0%.

Tablica 10. Dynamika globalnej produkcji rolniczej w województwie mazowieckim (ceny stałe)
Table 10. Dynamics of gross agricultural output in Mazowieckie Voivodship (constant prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2018	2019	2020	2021
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Produkcja globalna Gross output	101,2	107,3	93,8	113,9	100,7
roślinna crop	90,4	109,9	87,6	109,9	111,2
zwierzęca animal	112,4	105,6	98,5	116,9	93,4

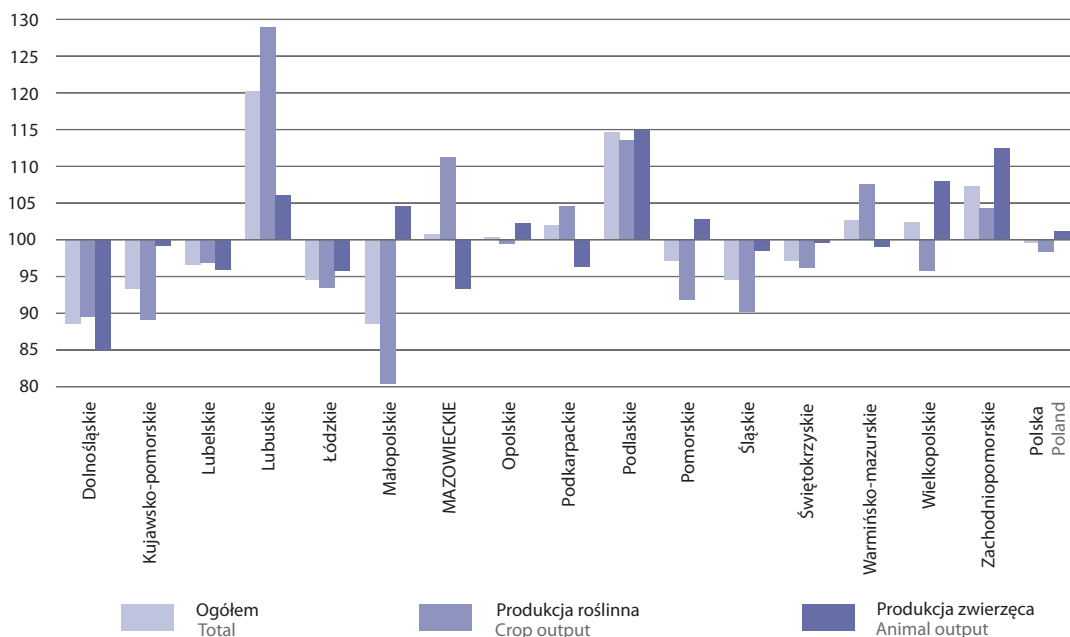
Ponad 1/3 globalnej produkcji rolniczej w kraju wytwarzana jest w województwie mazowieckim i wielkopolskim. W 2021 r. udział tych województw w tworzeniu krajowej produkcji rolniczej wyniósł odpowiednio 18,5% i 16,3%. Globalna produkcja rolnicza w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wyniosła dla województwa mazowieckiego – 11880 zł, a dla wielkopolskiego – 11741 zł. W kraju przeciętna wartość produktywności ziemi wyniosła 8522 zł na 1 ha użytków rolnych. Oprócz wymienionych województw, wyższą od średniej krajowej wartość wskaźnika odnotowano jeszcze w 5 województwach, tj.: łódzkim – 10391 zł, świętokrzyskim – 9098 zł, śląskim – 8893 zł, kujawsko-pomorskim – 8626 zł i podlaskim – 8599 zł. Najniższą wartość produkcji na jednostkę powierzchni rolnej miało województwo podkarpackie – 5008 zł na 1 ha użytków rolnych.

Towarowa produkcja rolnicza liczona w cenach stałych wyniosła 18,5 mld zł i była mniejsza o 1,8% od uzyskanej w 2020 r. Stopień towarowości rolnictwa, wyrażony udziałem produkcji towarowej w produkcji globalnej, zmniejszył się z 80,4% do 78,4%. Dominującym składnikiem towarowej produkcji rolniczej jest skup produktów rolnych, którego udział w 2021 r. wyniósł 73,5%. W skali roku skup produktów rolnych zwiększył się o 1,3%, a sprzedaż w obrocie targowiskowym zmniejszyła o 9,6%.

W wewnętrznej strukturze towarowej produkcji rolniczej udział produkcji roślinnej wyniósł 37,6%, a na produkcję zwierzęcą przypadało 62,4%. W relacji do 2020 r. wzrósł udział produkcji roślinnej o 4,3 p. proc. W strukturze towarowej produkcji rolniczej największy udział spośród produkcji roślinnej miały owoce (14,5%), warzywa (12,4%) oraz zboża (4,7%). Natomiast z towarowej produkcji zwierzęcej największy udział miała produkcja mleka krowiego (20,7%), żywca drobiowego (20,6%) oraz żywca wieprzowego (12,2%). W układzie województw produkcja roślinna przeważała w 7 województwach: dolnośląskim, lubelskim, lubuskim, małopolskim, opolskim, podkarpackim i świętokrzyskim.

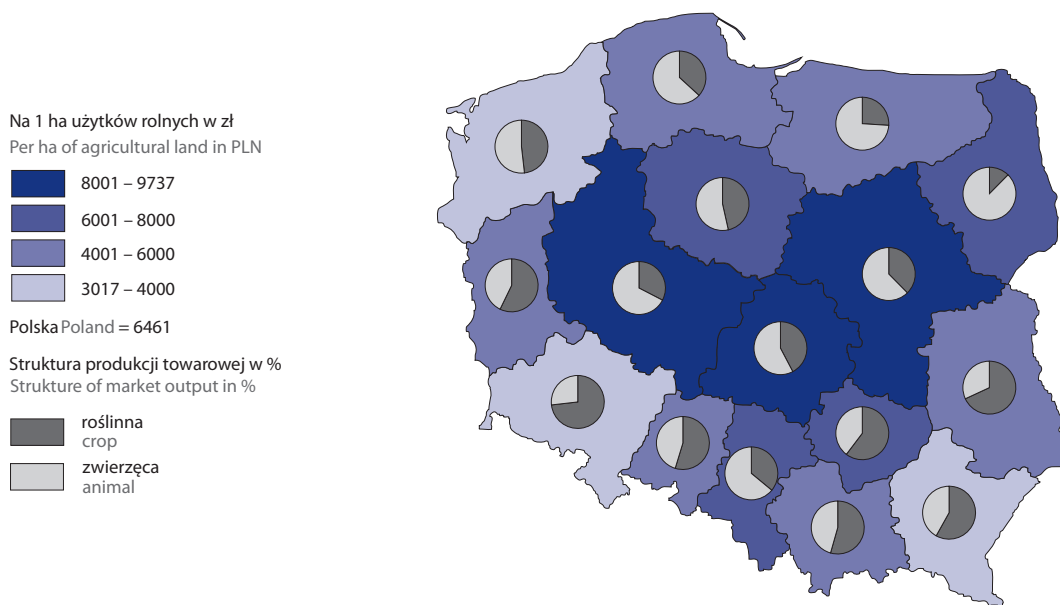
Wykres 22. Dynamika globalnej produkcji rolniczej (ceny stałe z roku poprzedniego) w 2021 r. [rok poprzedni=100]

Chart 22. Indices of gross agricultural output (constant prices from the previous year) in 2021 [previous year=100]

Mapa 10. Towarowa produkcja rolnicza w 2021 r. (ceny stałe z roku poprzedniego)

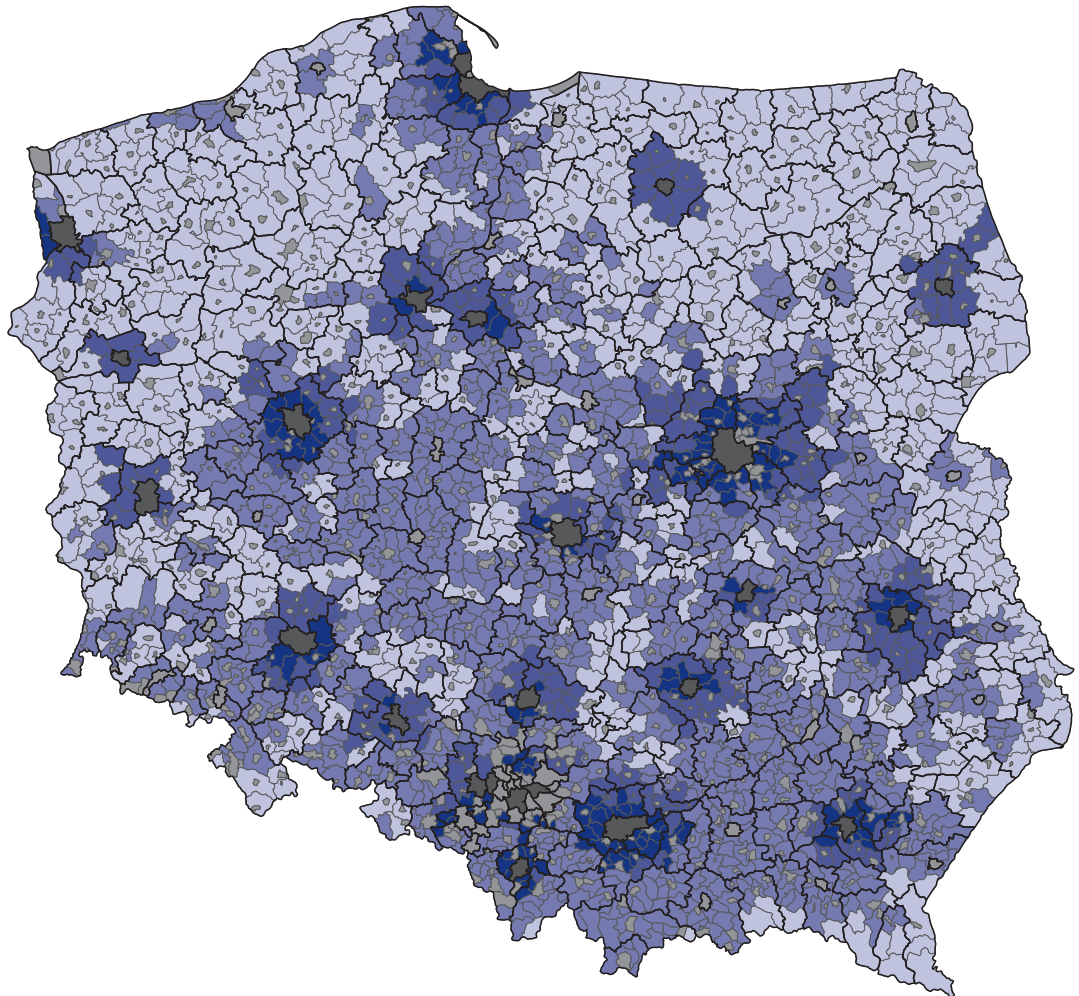
Map 10. Market agricultural output in 2021 (constant prices from the previous year)

Delimitacja Obszarów Wiejskich (DOW)

Delimitation of Rural Areas

Mapa 11. Delimitacja Obszarów Wiejskich (DOW) (stan w dniu 1 stycznia 2022 r.)
Map 11. Delimitation of rural area (as of 1 January 2022)

Obszary wiejskie: Rural areas:	 aglomeracyjne dużej gęstości agglomeration high density	 aglomeracyjne małej gęstości agglomeration low density
	 pozaaglomeracyjne dużej gęstości non-agglomeration high density	 pozaaglomeracyjne małej gęstości non-agglomeration low density
Miasta: Urban areas:	 duże miasta i miasta wojewódzkie great cities and seats of voivodships	 pozostałe miasta other cities

1. Delimitacja Obszarów Wiejskich (DOW) do celów statystycznych została opracowana przez Główny Urząd Statystyczny.
2. Celem DOW jest zapewnienie jednolitej prezentacji wyników badań statystycznych statystyki publicznej dotyczących obszarów wiejskich. Zastosowanie Delimitacji umożliwi szczegółowe prezentowanie danych na temat obszarów wiejskich, z podkreśleniem ich różnorodności.
3. DOW opracowana jest z wykorzystaniem typologii Funkcjonalnych Obszarów Miejskich (FUA; ang. Functional Urban Areas). FUA obejmują miasta i ich strefy dojazdów do pracy. Podziału gmin wiejskich (gmin wiejskich oraz obszarów wiejskich w gminach miejsko-wiejskich – symbol rodzaju jednostki TERYT, odpowiednio 2 i 5) dokonano z uwzględnieniem oddziaływania na nie dużych miast.
4. Delimitacja obejmuje: poziom 1., który odnosi się do lokalizacji obszaru względem FUA miast liczących co najmniej 150 tys. mieszkańców lub FUA miast wojewódzkich; poziom 2. odnosi się do wartości gęstości zaludnienia obszarów wiejskich.

Poziom 1	Poziom 2
Aglomeracyjne	dużej gęstości
	małej gęstości
Pozaaglomeracyjne	dużej gęstości
	małej gęstości

5. W nowej delimitacji wyróżniono następujące grupy obszarów:
 - 1) aglomeracyjne – obszary wiejskie znajdujące się w granicach FUA miast wojewódzkich lub w granicach FUA pozostałych miast, liczących co najmniej 150 tysięcy mieszkańców:
 - aglomeracyjne dużej gęstości – spełniają jednocześnie warunki dla obszarów aglomeracyjnych oraz warunek gęstości zaludnienia większej od średniej gęstości zaludnienia dla Polski
 - aglomeracyjne małej gęstości – spełniają jednocześnie warunki dla obszarów aglomeracyjnych oraz warunek gęstości zaludnienia równej lub mniejszej od średniej gęstości zaludnienia dla Polski;
 - 2) pozaaglomeracyjne – obszary wiejskie znajdujące się poza granicami FUA miast wojewódzkich lub poza granicami FUA pozostałych miast liczących co najmniej 150 tysięcy mieszkańców:
 - pozaaglomeracyjne dużej gęstości – spełniają jednocześnie warunki dla obszarów pozaaglomeracyjnych i warunek gęstości zaludnienia większej od 1/3 gęstości zaludnienia dla Polski,
 - pozaaglomeracyjne małej gęstości – spełniają jednocześnie warunki dla obszarów pozaaglomeracyjnych i warunek gęstości zaludnienia równej lub mniejszej od 1/3 gęstości zaludnienia dla Polski.
6. Do grupy miast powyżej 150 tys. mieszkańców zakwalifikowano 26 ośrodków. Średnia gęstość zaludnienia w 2022 r. (Bank Danych Lokalnych GUS) wynosiła 121 osób/km². Próg 1/3 średniej gęstości zaludnienia przyjęto na poziomie 40 osób/km.

Tablica 11. Ludność i powierzchnia według typów obszarów wiejskich i miast w województwie mazowieckim w 2022 r.

Table 11. Population and area by type of rural areas and urban areas in Mazowieckie voivodship in 2022

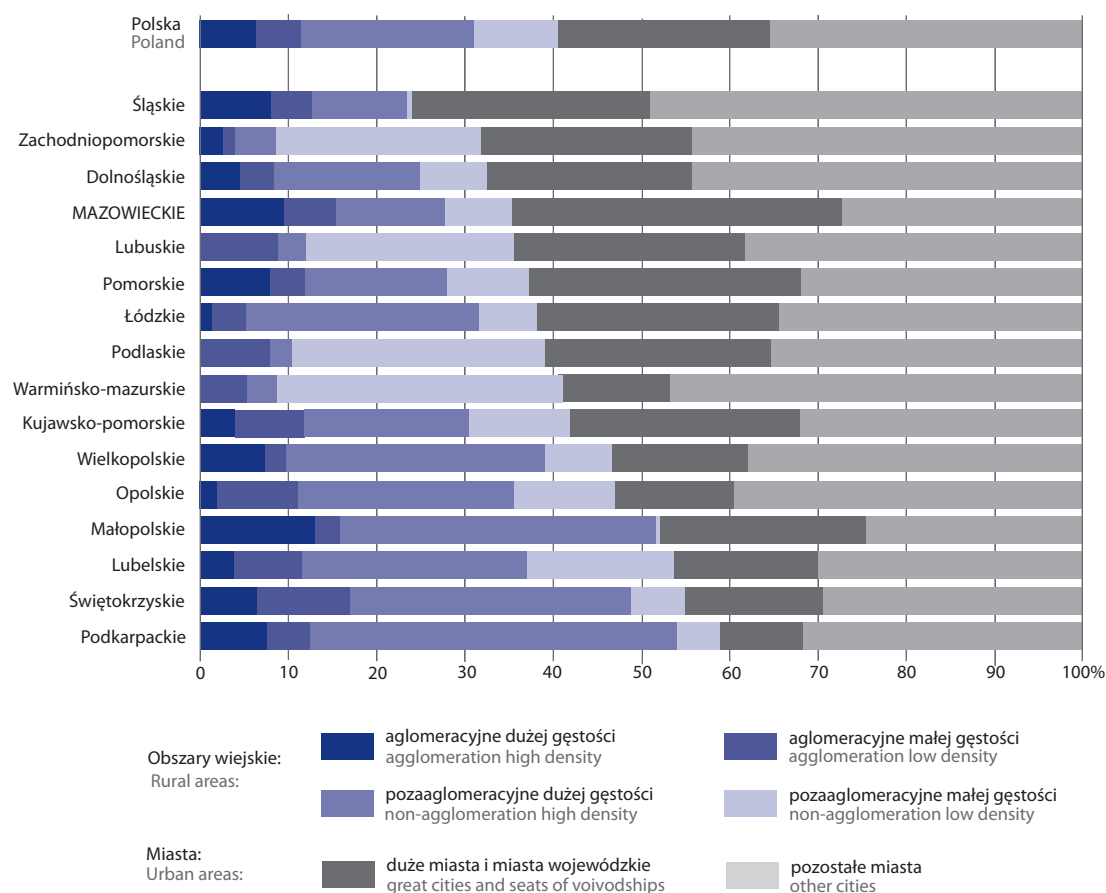
Wyszczególnienie Specification	Aglomeracyjne dużej gęstości Agglomeration high density	Aglomeracyjne małej gęstości Agglomeration low density	Pozaaglomera- cyjne dużej gęstości Non- -agglomeration high density	Pozaaglomera- cyjne małej gęstości Non- -agglomeration low density	Duże miasta i miasta wojewódzkie Great cities and seats of voivodships	Pozostałe miasta Other cities
	W % In %					
Ludność Population	9,7	5,8	12,4	7,5	37,4	27,3
Powierzchnia Area	7,0	15,3	33,4	38,0	1,8	4,6

Wykres 23. Ludność według typów obszarów wiejskich i miast w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

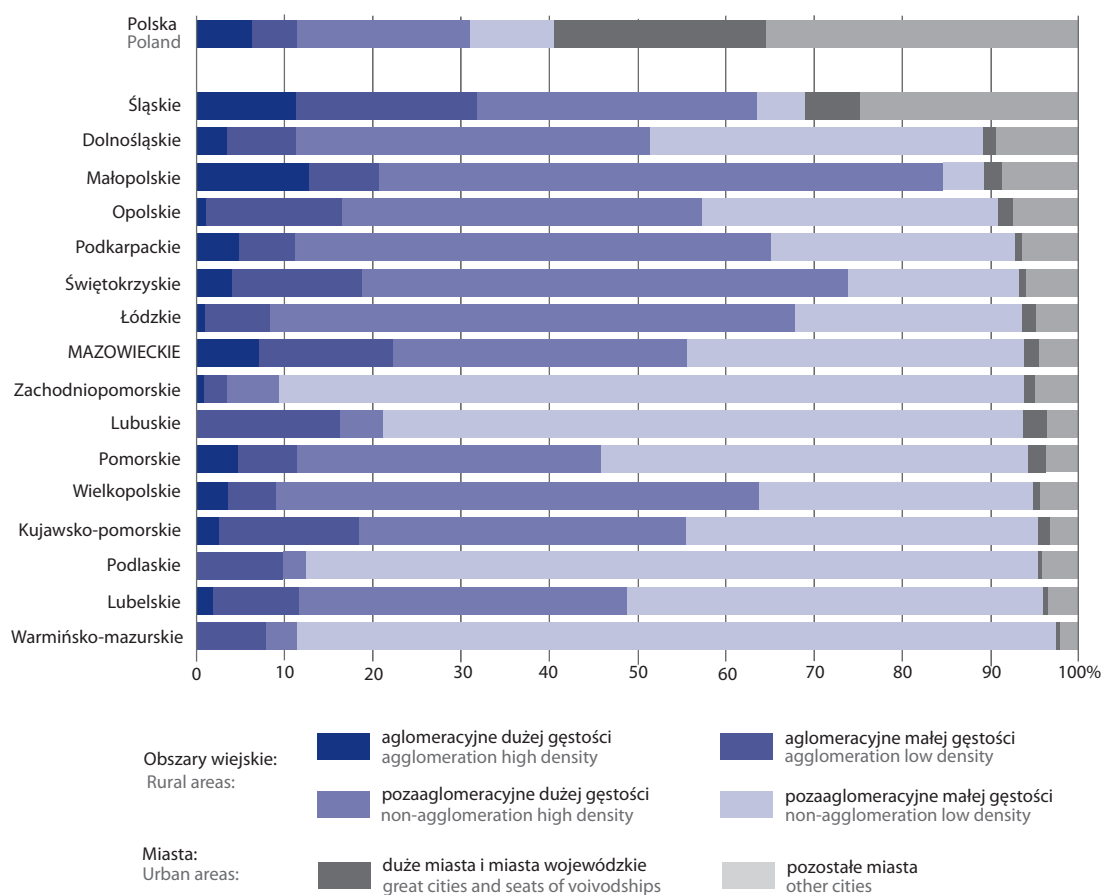
Chart 23. Population by type of rural areas and urban areas in 2022

As of 31 December

Wykres 24. Powierzchnia według typów obszarów wiejskich i miast w 2022 r.

Chart 24. Area by type of rural areas and urban areas in 2022

W województwie mazowieckim w 2022 r. liczba ludności zamieszkałej na terenach wiejskich zaliczanych do aglomeracyjnych o dużej gęstości zaludnienia wyniosła 534,5 tys. i stanowiła 9,7% ogółu ludności województwa oraz 22,1% (pierwsza lokata w kraju) ogólnej krajowej liczby ludności mieszkającej na tych terenach. Powierzchnia obszarów aglomeracyjnych o dużej gęstości zajmowała 249,0 tys. ha, tj. 7,0% powierzchni województwa mazowieckiego i 22,1% krajowej powierzchni tych obszarów. W wewnętrznej strukturze każdego województwa największą powierzchnię omawianych obszarów odnotowano w małopolskim – 12,8% i śląskim – 11,4%. W 3 województwach: lubuskim, podlaskim i warmińsko-mazurskim nie wyodrębniono terenów wiejskich aglomeracyjnych o dużej gęstości.

Na obszarach wiejskich zaliczanych do aglomeracyjnych o małej gęstości zaludnienia mieszkało 318,6 tys. osób, tj. 5,8% ludności województwa mazowieckiego oraz 16,7% krajowej liczby ludności mieszkającej na tych obszarach. Powierzchnia zajmowała 543,3 tys. ha, co stanowiło 15,3% powierzchni województwa mazowieckiego oraz 17,3% krajowej powierzchni omawianych terenów. W wewnętrznej strukturze województw największy udział powierzchni zaliczanej do terenów wiejskich aglomeracyjnych o małej gęstości odnotowano w śląskim – 20,4% i lubuskim – 16,2%.

W województwie mazowieckim liczba ludności zamieszkała na terenach wiejskich zakwalifikowanych do pozaaglomeracyjnych o dużej gęstości zaludnienia wyniosła 681,1 tys., tj. 12,4% ogółu ludności województwa oraz 9,2% krajowej liczby ludności mieszkającej na tych terenach. Największy udział odnotowano w województwie małopolskim – 16,5% krajowej liczby ludności mieszkającej na tych terenach i wielkopolskim – 13,8%. Powierzchnia obszarów pozaaglomeracyjnych o dużej gęstości zajmowała 1186,8 tys. ha, co stanowiło 33,4% powierzchni województwa mazowieckiego i 11,2% krajowej powierzchni tych obszarów. W wewnętrznej strukturze poszczególnych województw największym udziałem tej powierzchni charakteryzowało się województwo małopolskie – 63,9% i łódzkie – 59,4%.

Na obszarach wiejskich województwa mazowieckiego zaliczonych do pozaaglomeracyjnych o małej gęstości zaludnienia mieszkało 413,4 tys. osób, tj. 7,5% ludności województwa i 11,7% krajowej liczby ludności zamieszkałej na tych terenach. Powierzchnia omawianych obszarów zajmowała 1350,4 tys. ha i stanowiła 38,0% powierzchni województwa mazowieckiego oraz 9,6% krajowej powierzchni tych obszarów. Największy udział odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim – 14,7% krajowej powierzchni tych obszarów i zachodniopomorskim – 13,7%. W wewnętrznej strukturze województw największą powierzchnią obszarów pozaaglomeracyjnych o małej gęstości charakteryzowało się warmińsko-mazurskie – 86,0%, zachodniopomorskie – 84,2% i podlaskie – 82,8%.

Uwagi metodologiczne

1. Źródła i zakres danych

Dane o produkcji rolniczej opracowano metodą rodzaju działalności, co oznacza sumaryczne ujęcie produkcji roślinnej i zwierzęcej niezależnie od tego, do której sekcji gospodarki narodowej (według Polskiej Klasyfikacji Działalności) zaliczane są podmioty gospodarcze, które tę produkcję wytworzyły.

Publikację opracowano na podstawie:

- wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020 w zakresie liczby gospodarstw rolnych, użytkowania gruntów i nawożenia,
- wyników ocen i ekspertyz terenowych rzeczoznawców GUS w zakresie plonów i zbiorów,
- wyników sprawozdawczości, danych administracyjnych, wyników badań reprezentacyjnych oraz szacunków z zakresie pogłowia zwierząt gospodarskich i produkcji zwierzęcej,
- wyników sprawozdawczości o cenach i skupie produktów rolnych.

Do przeliczeń wskaźników natężenia na jednostkę powierzchni przyjęto użytki rolne Powszechnego Spisu Rolnego 2020 (według stanu w dniu 1 czerwca).

Informacje o skupie produktów rolnych dotyczą ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

Przeciętne ceny roczne skupu obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych skupionych w danym okresie przez podmioty gospodarcze prowadzące skup bezpośrednio od producentów.

Lata gospodarcze obejmują okres od 1 lipca do 30 czerwca (np. rok gospodarczy 2019/20 oznacza okres od 1 lipca 2019 r. do 30 czerwca 2020 r.).

Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się ceny z dwóch ostatnich lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

2. Podstawowe pojęcia

Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

Wskaźnik zatrudnienia obrazuje udział pracujących w liczbie ludności w wieku 15–89 lat.

Gospodarstwo rolne to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i prowadząca działalność rolniczą.

Gospodarstwo ekologiczne to gospodarstwo stosujące ekologiczne metody produkcji rolniczej, które posiada certyfikat nadany przez jednostkę certyfikującą lub jest w trakcie przedstawiania na ekologiczne metody produkcji rolniczej (pod kontrolą jednostki certyfikującej).

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni,

trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniela) i pszczół, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej (zgodnie z normami).

Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej to użytki utrzymywane zgodnie z normami spełniającymi wymogi Ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemu wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2022 poz. 1775) – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w w dobrej kulturze rolnej.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczanych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymywane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkótek (sady), szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska trwałe to grunty do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Methodological notes

1. Sources and the scope of data

Data regarding agricultural production were compiled using the kind-of-activity method, what is understood as a summing up of the crop and animal production conducted by economic entities, regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.

The publication contains information about:

- results of the Agricultural Census conducted in 2020 in terms of the number of agricultural holdings and use, and fertilization,
- results of assessments and the Statistics Poland experts' assessments in the field of yields and harvest,
- results of reports, administrative data, results of sample surveys and estimates on livestock and animal production,
- results of statistical reports on the prices and procurement of agricultural products

Intensity ratios per unit of agricultural land area have been calculated on the basis of agricultural land area of the National Agricultural Census 2020 (as of 1 June).

Information about procurement of agricultural products concern quantity and the value of several agricultural products (crop and animal) purchased by economic entities directly from producers

Procurement prices are average annual prices calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of several agricultural products purchased at a given period by economic entities purchasing agricultural products directly from producers.

Farming years cover the period from 1 July to 30 June (e.g. the 2019/2020 farming year covers the period from 1 July 2019 to 30 June 2020).

The current prices for the year preceding the surveyed year were adopted to calculate agricultural output in constant prices (for marketplace sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year

2. Basic definitions

Median age of population is a parameter defining the age limit, which half of the population has already crossed and the other half has not yet reached.

Employment rate is a share of employed persons in population aged 15–89.

An agricultural holding is understood as a single unit, both technically and economically, which has a separate management (holder or manager) and which conduct agricultural activity.

Organic farm uses organic methods of agricultural production which has a certificate granted to it by a certification body or which is under conversion to organic methods of agricultural production (under control of certification body).

An agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of

agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boars, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

Agricultural land area includes agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural conditions it is agricultural land maintained in accordance with norms complying the requirements of the Act of 5 February 2015 on payments under the direct support system (Journal of Laws of 2022, item 1775) – presented in the division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land it is agricultural land not cultivated and not used and maintained in a good agricultural condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which in 2010 was included in permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crop.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under cover.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures permanent are understood as land do not include arable land sown with grass as part of crop rotation

Gross agricultural output includes of:

- **crop output**, i.e. raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);
- **animal output**, i.e. production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Agricultural market output is the sum of agricultural products sales at procurement centres and on marketplaces.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Aneks 1. Spis tablic załączonych do publikacji w wersji elektronicznej (format XLS)

Appendix 1. List of tables attached to the publication in the electronic version (XLS format)

Tablica 1. Ludność w 2022 r.

Table 1. Population in 2022

Tablica 2. Użytkowanie gruntów w 2020 r.

Table 2. Land use in 2020

Tablica 3. Powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej według rodzajów w 2020 r.

Table 3. Area of agricultural land in a good agricultural condition by types in 2020

Tablica 4. Ekologiczne gospodarstwa rolne w 2022 r.

Table 4. Organic holdings in 2022

Tablica 5. Powierzchnia wybranych ziemiopłodów w 2022 r.

Table 5. Area of selected crops in 2022

Tablica 6. Plony wybranych ziemiopłodów w 2022 r.

Table 6. Yields of selected crops in 2022

Tablica 7. Zbiory wybranych ziemiopłodów w 2022 r.

Table 7. Production of selected crops in 2022

Tablica 8. Powierzchnia zbóż w 2022 r.

Table 8. Area of cereals in 2022

Tablica 9. Plony zbóż w 2022 r.

Table 9. Yields of cereals in 2022

Tablica 10. Zbiory zbóż w 2022 r.

Table 10. Production of cereals in 2022

Tablica 11. Powierzchnia warzyw gruntowych w 2022 r.

Table 11. Area of ground vegetables in 2022

Tablica 12. Plony warzyw gruntowych w 2022 r.

Table 12. Yields of ground vegetables in 2022

Tablica 13. Zbiory warzyw gruntowych w 2022 r.

Table 13. Production of ground vegetables in 2022

Tablica 14. Powierzchnia drzew owocowych w sadach w 2022 r.

Table 14. Area of fruit trees in orchards in 2022

Tablica 15. Plony z drzew owocowych w sadach w 2022 r.

Table 15. Yields of fruit trees in orchards in 2022

Tablica 16. Zbiory z drzew owocowych w sadach w 2022 r.

Table 16. Production of fruit trees in orchards in 2022

Tablica 17. Powierzchnia krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach w 2022 r.

Table 17. Area of fruit from shrubs and berry plantations in orchards in 2022

Tablica 18. Plony z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach w 2022 r.

Table 18. Yields of fruit from shrubs and berry plantations in orchards in 2022

Tablica 19. Zbiory z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach w 2022 r.

Table 19. Production of fruit from shrubs and berry plantations in orchards in 2022

Tablica 20. Zwierzęta gospodarskie w 2022 r.

Table 20. Livestock in 2022

Tablica 21. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych w roku gospodarczym 2019/20

Table 21. Consumption of mineral and lime fertilizers in 2019/20 farming year

Tablica 22. Skup wybranych produktów rolnych w 2022 r.

Table 22. Procurement of selected agricultural products in 2022

Tablica 23. Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych w 2022 r.

Table 23. Average procurement prices of major agricultural products in 2022

Tablica 24. Dynamika globalnej produkcji rolniczej (ceny stałe z roku poprzedniego) w 2021 r.

Table 24. Indices of gross agricultural output (constant prices from the previous year) in 2021